1408-2

Startnotitie m.e.r.

Woningbouwlocatie Westergouwe

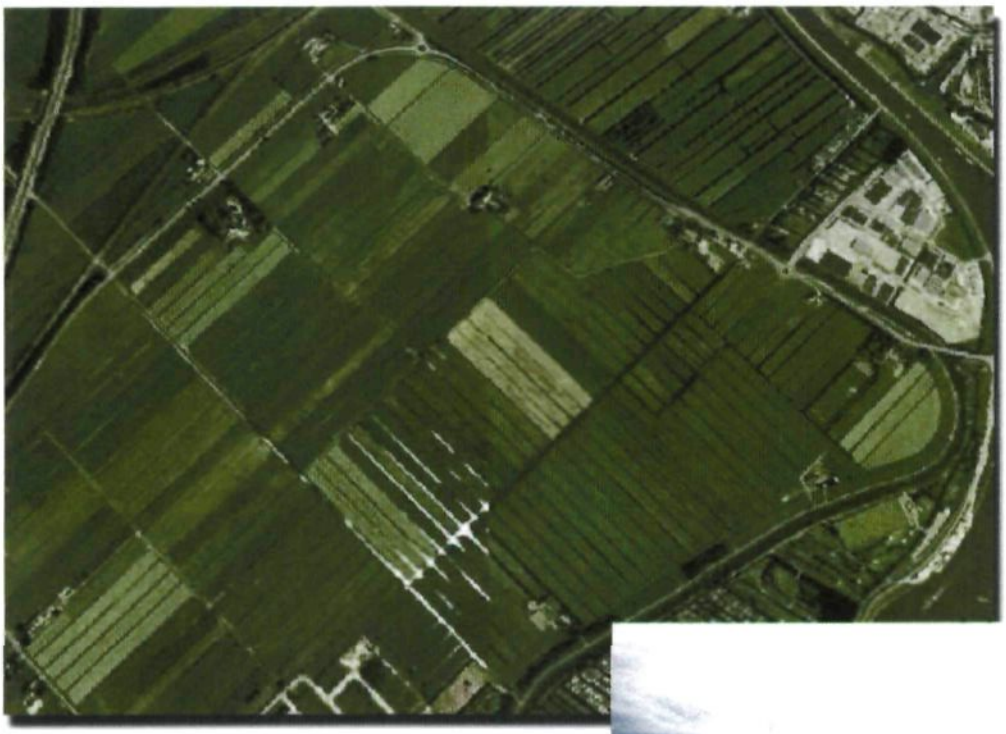

GEMEENTE GOUDA

ARCADIS
infrastructuur, gebouwen, milieu, communicatie

gemeente
gouda

P 1408-02

STARTNOTITIE M.E.R. WONINGBOUWLOCATIE WESTERGOUWE

GEMEENTE GOUDA

6 januari 2004
110623/CE3/166/000291

ARCADIS

gemeente gouda

Inhoud

1 Inleiding 4
- 1.1 Aanleiding voor deze startnotitie 4
- 1.2 Doel van de m.e.r.-procedure 6
- 1.3 Doel van de startnotitie 6
- 1.4 Gematigd open planproces 6
- 1.5 Mogelijkheden voor inspraak 7
- 1.6 Leeswijzer 7

2 Aanleiding en doelstelling 8
- 2.1 Waarom het woningbouwproject Westergouwe? 8
- 2.2 Doelstelling van de voorgenomen activiteit 9

3 Onderbouwing van de locatiekeuze 10
- 3.1 Inleiding 10
- 3.2 De opgave 10
- 3.3 Selectie van mogelijke locaties 11
- 3.4 Locatiekeuze 12

4 Huidige situatie en autonome ontwikkeling 14
- 4.1 Inleiding 14
- 4.2 Beschrijving van het gebied 14
- 4.3 Ontwikkelingen in het gebied 20

5 Voorgenomen activiteit en varianten 22
- 5.1 De voorgenomen activiteit 22
- 5.2 Het Masterplan 22
  - 5.2.1 Grondgedachte 23
  - 5.2.2 Nota van Uitgangspunten 24
- 5.3 Mogelijke varianten 27

6 Te verwachten effecten 32
- 6.1 Inleiding 32
- 6.2 Te verwachten effecten 32

7 Beleidskader, besluiten en procedures 35
- 7.1 Inleiding 35
- 7.2 Genomen en te nemen besluiten 35
- 7.3 Beleidskaders 35
  - 7.3.1 Nationaal beleidskader 36
  - 7.3.2 Provinciaal beleidskader 37
  - 7.3.3 Regionaal beleidskader 40
  - 7.3.4 Gemeentelijk Beleidskader 41
- 7.4 Betrokkenen 41

7.5 Besluitvormingsprocedure 42

Bijlage 1 Literatuur 45

Bijlage 2 Begrippenlijst 46

HOOFDSTUK 1 Inleiding

1.1 AANLEIDING VOOR DEZE STARTNOTITIE

"Er ligt een plan voor de uitbreiding van Gouda. Een uitbreiding die de stad hard nodig heeft. Een uitbreiding die soelaas moet bieden voor de Goudse woningbehoefte nu en in de nabije toekomst". Met deze zinnen begint de publicatie "Westergouwe – de logische sluitsteen van Gouda" uit augustus 2000 van de gemeente Gouda. Deze passage geeft ook exact de noodzaak tot snelle realisatie van de nieuwe woonwijk weer. Na jaren van bestuurlijke discussie met onder meer de provincie Zuid-Holland, zijn alle verantwoordelijke partijen het er over eens dat Westergouwe met grote voortvarendheid moet worden gerealiseerd. Om aan de doelstellingen achter het project te kunnen voldoen, is het noodzakelijk dat de wijk Westergouwe in de periode 2006-2020 gefaseerd zal worden ontwikkeld

AMBITIE

De gemeente heeft de ambitie om voor Westergouwe een stedenbouwkundig Masterplan te ontwikkelen waardoor een duurzame wijk ontstaat waarin het goed toeven is voor jong en oud en waar een breed scala aan voorzieningen wordt gerealiseerd. Een wijk bovendien die optimaal inspeelt op de kenmerken van de locatie en die een meerwaarde is voor de regio als geheel.

De hierboven verwoorde ambitie vloeit voort uit de woningbehoefte die de gemeente Gouda heeft. Ruimte bieden voor voldoende kwalitatief goede woningen voor haar jongere inwoners ziet de gemeente als één van haar belangrijkste taken. Deze taakstelling is ook verwoord in het beleid van rijk en provincie. De woningbouwopgave van Gouda is tweeledig. Enerzijds is ze gebaseerd op de autonome bevolkingsgroei van de gemeente zelf. Anderzijds vloeit ze voort uit de taakstelling die Gouda als centrumgemeente heeft om de verstedelijking uit de regio op te vangen. Stagnerende woningbouw leidt voor Gouda niet alleen tot aantasting van de sociale structuur, maar ook tot uitholling van de centrumfunctie en voor de regio als geheel tot een welvaartsverlies.

WONINGBOUWOPGAVE

De totale woningbouwopgave voor Gouda tot 2020 is aanzienlijk. In deze periode zal de gemeente Gouda ongeveer 5.800 woningen moeten toevoegen aan haar bestand. Hiervan zal ca. 2.000 binnenstedelijk en ca. 3.800 in buitenstedelijk, in Westergouwe plaatsvinden.

LANGE AANLOOP

Het project Westergouwe kent een lange aanloop. Zo wordt al in 1989 in de deelnota Stadsuitbreiding, behorend bij de nota 'Stadsontwikkeling in de jaren '90-er jaren', de noodzaak tot uitbreiding van Gouda in westelijke richting benadrukt. Een jaar later belicht de gemeente in haar deelnota 'Grenzen aan de gemeente' de gevolgen van niet bouwen. Het ontbreken van een grote woningbouwlocatie zal leiden tot een verandering in de bevolkingsomvang- en samenstelling, met op den duur een verschraling en achteruitgang

van de sociale en economische structuur van de stad. Dit beeld wordt bevestigd door de latere studie 'Gouda: bouwen of barsten?' van de universiteit van Twente.
In 1993 volgt de ondertekening van het convenant Gouda-Moordrecht-Waddinxveen. Hierin worden onder meer afspraken gemaakt over de bouw van Westergouwe, met bijbehorende grenscorrectie. Door de grenscorrectie, die in 1996 bekrachtigd wordt, kan in de Zuidplaspolder op Gouds grondgebied worden gebouwd. Met de gemeente Waddinxveen vindt afstemming plaats over de fasering van de woningbouw (Triangel). De convenantafspraken worden in 1995 overgenomen in het streekplan Zuid-Holland Oost, met -gezien de looptijd van het streekplan- een woningcontingent tot 2005. Voorts wordt in het streekplan een bebouwingscontour voor de locatie Westergouwe opgenomen. In 2002 vindt een derde partiële streekplanherziening plaats voor de ontwikkeling van de gebieden Triangel (Waddinxveen) en Westergouwe. Hiermee is voor Gouda de ontwikkeling van Westergouwe, onder een aantal voorwaarden, een gegeven. De voorwaarden hebben betrekking op de gelijktijdige benutting van de beschikbare binnenstedelijke locaties, de herstructureringsopgave in het kader van stedelijke vernieuwing, afstemming van de woningbouwproductie, de stedenbouwkundige opzet (het groenblauwe raamwerk, waterkwaliteit en kwantiteit, ecologisch-recreatieve aspecten) en bereikbaarheid. De gemeente Gouda dient bij het uitwerken van het voor de locatie Westergouwe op te stellen bestemmingsplan inzicht te geven in de wijze waarop het woningbouwprogramma wordt uitgewerkt in relatie tot waterhuishoudkundige omstandigheden, de verkeerstechnische aspecten en de financiële aspecten (brief minister Kamp 6 december 2002).
De planontwikkeling voor Westergouwe is in 2002 opnieuw opgestart. Dit zal in het voorjaar van 2004 resulteren in een milieueffectrapport (MER) en een stedenbouwkundig Masterplan, waarin de hoofdlijnen van de stedenbouwkundige ontwikkeling en de milieueffecten daarvan zijn aangegeven.

WAAR LIGT WESTERGOUWE?

Westergouwe ligt ten westen van Gouda en maakt deel uit van de Zuidplaspolder. Het ligt deels in de gemeente Gouda (het deel van het gebied waar woningen kunnen worden gebouwd, 146 ha) en deels in de gemeente Moordrecht (het deel waarin een ecologische zone wordt voorzien, 51 ha).

FIGUUR 1.1
Ligging Westergouwe

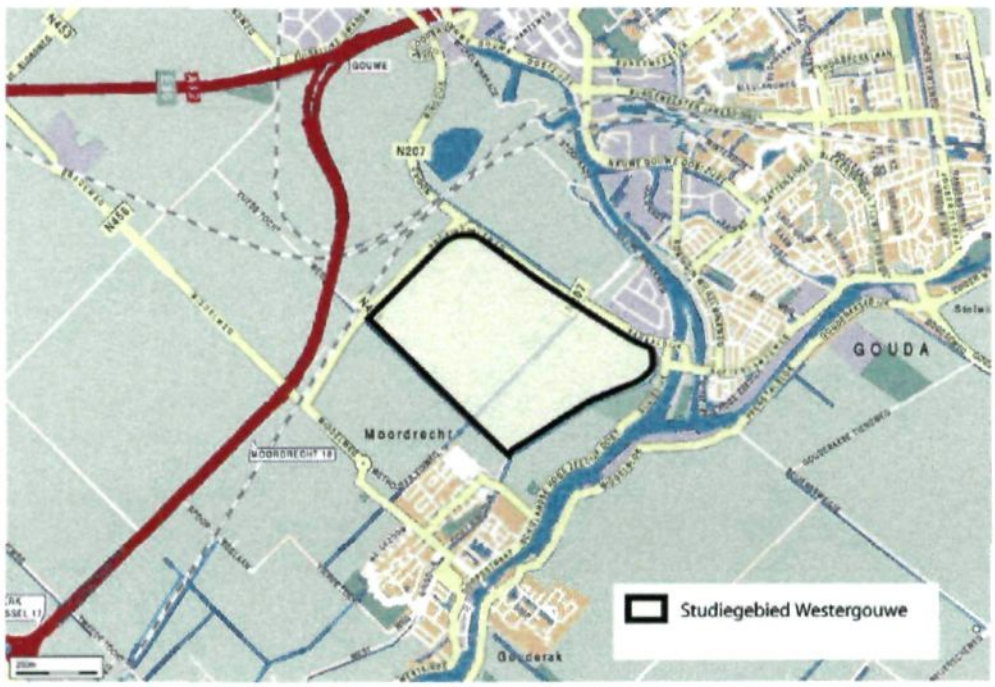

1.2 DOEL VAN DE M.E.R.-PROCEDURE

Doel van de m.e.r.-procedure is het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over activiteiten met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu.
Belangrijk nevendoel van de m.e.r.-procedure is om de mensen die wonen en leven in de omgeving van Westergouwe de kans te geven mee te denken over de plannen voor het gebied.

Het op te stellen milieueffectrapport voor het woningbouwproject Westergouwe dient de meest geschikte inrichtingswijze van de voorgenomen activiteit in beeld te brengen, alsmede de hiermee gepaard gaande gevolgen voor het milieu en het ruimtegebruik. Dit geldt voor zowel het effect ter plaatse als in de directe omgeving van de locatie.
Daarnaast kan de m.e.r.-procedure een duidelijke meerwaarde opleveren voor het planproces. Omdat op een vroeg moment in de planvorming (namelijk het opstellen van het Masterplan) in grote lijnen duidelijk wordt wat de milieueffecten bij verschillende varianten zijn, levert het MER 1e fase een gedegen ondersteuning bij het bepalen van de meest geschikte inrichtingswijze op Masterplanniveau.

De gemeente werkt het Masterplan uit tot een bestemmingsplan. Op dit niveau zullen eveneens milieurelevante keuzes moeten worden gemaakt, weliswaar van een gedetailleerder niveau dan in het Masterplan. Deze milieubeoordeling wordt opgenomen in het MER 2e fase, waarin op deze aspecten zal worden ingegaan. Samen vormen het MER 1e en 2e fase het milieueffectrapport bij het bestemmingsplan.

Het Bevoegd Gezag maakt in beide fases de uiteindelijke keuze voor de inrichting van het gebied.

1.3 DOEL VAN DE STARTNOTITIE

De voorliggende startnotitie is de eerste stap in de m.e.r.-procedure. De startnotitie biedt op hoofdlijnen informatie over het voornemen aan het Bevoegd Gezag, de bevolking, de Commissie voor de milieueffectrapportage en de wettelijke adviseurs.
De lezer krijgt informatie over aanleiding en doel van het initiatief, de m.e.r.-procedure en de onderwerpen die in het MER onderzocht zullen worden. Met behulp van de startnotitie zullen richtlijnen worden opgesteld voor de inhoud van het milieueffectrapport. Daarvoor vraagt het Bevoegd Gezag advies aan de Commissie voor de milieueffectrapportage en de wettelijke adviseurs.

1.4 GEMATIGD OPEN PLANPROCES

De gemeente Gouda heeft gekozen voor een gematigd open planproces. Dit houdt in dat een aantal belanghebbende organisaties zijn uitgenodigd om mee te denken in het m.e.r.-proces. Hiertoe is een contactgroep samengesteld. De contactgroep vergadert 1 à 2 keer per product uit het m.e.r.-proces. Het doel hiervan is deze organisaties te betrekken bij de plannen, hun advies te vragen over de gevolgde en te volgen werkwijze en zodoende de m.e.r.-producten te laten voldoen aan de wensen en eisen die zij stellen.
De contactgroep vergadert met de initiatiefnemer. Deze contactgroep bestaat uit een of meerdere leden van de volgende organisaties:

- De gemeente Moordrecht.
- Het Hoogheemraadschap van Schieland.
- De Moordrechtse Milieuvereniging.
- De Zuid-Hollandse Milieufederatie.

1.5 MOGELIJKHEDEN VOOR INSPRAAK

De startnotitie is bedoeld om iedereen de gelegenheid te bieden opmerkingen te maken over de gewenste inhoud van het milieueffectrapport. Deze (inspraak)reacties worden meegenomen bij het formuleren van de richtlijnen. Deze richtlijnen bevatten inhoudelijke eisen waaraan het op te stellen MER moet voldoen.

Schriftelijke reacties kunnen binnen een termijn van vier weken na bekendmaking van de ter inzage legging worden ingediend bij het Bevoegd Gezag. Waar en wanneer de startnotitie kan worden ingezien, wordt bekend gemaakt door middel van advertenties in lokale en regionale bladen.

Het College van burgemeester en wethouders van de gemeente Gouda vormt de initiatiefnemer voor deze procedure. De gemeenteraad van Gouda vormt het coördinerend Bevoegd Gezag, in samenspraak met de gemeente Moordrecht.

Coördinerend Bevoegd Gezag
De gemeenteraad van de Gemeente Gouda
Postbus 1086
2800 BB GOUDA

Contactpersoon Bevoegd Gezag:	Mw. A. van der Zwaart-de Gast
Contactpersoon Initiatiefnemer:	Dhr. G. van Dijken
	0182 - 589128

1.6 LEESWIJZER

Na dit inleidende hoofdstuk gaat hoofdstuk 2 verder met de aanleiding en doelstelling van de voorgenomen activiteit. Hoofdstuk 3 geeft een verantwoording van de locatiekeuze. Door middel van een analyse en beoordeling van verschillende mogelijkheden voor de woningbouwlocatie, wordt duidelijk gemaakt waarom er is gekozen voor de locatie Westergouwe.
Een beschrijving van de huidige situatie van het plangebied en de toekomstige ontwikkelingen is in hoofdstuk 4 opgenomen. Hoofdstuk 5 gaat in op de voorgenomen activiteit en de mogelijke varianten om de activiteit uit te voeren. In hoofdstuk 6 wordt kort ingegaan op de te verwachten effecten. Hierbij worden niet alleen de te verwachten effecten beschreven, maar ook de wijze waarop deze effecten in het MER in kaart zullen worden gebracht en beoordeeld. Hoofdstuk 7 geeft een toelichting op de te nemen besluiten, het beleidskader en de m.e.r.-procedure.

HOOFDSTUK 2 Aanleiding en doelstelling

2.1 WAAROM HET WONINGBOUWPROJECT WESTERGOUWE?

WONINGBOUWOPGAVE

De woningbouwopgave voor Westergouwe bedraagt voor de periode 2006-2020 een nieuwbouw van bijna 4.000 woningen. Deze opgave komt enerzijds voort uit de autonome behoefte vanuit Gouda (natuurlijke aanwas, verdere individualisering), anderzijds is dit het resultaat van de taakstelling die Gouda heeft om de verstedelijking uit de regio op te vangen.
De totale woningbouwopgave voor de gemeente Gouda bedraagt 5.800. Ongeveer 2000 woningen kunnen binnen de bestaande stad worden gerealiseerd (inbreiding). Een onzekere factor hierbij is het moment waarop deze woningen ook daadwerkelijk zullen zijn gerealiseerd; dit is in hoge mate afhankelijk van start en voortgang in planvorming. Voor de resterende 3.800 woningen moet ruimte worden gezocht op een nieuwe locatie grenzend aan de bestaande stad (uitbreiding).

WONINGMARKTSITUATIE

Het algemene beeld van de discrepantie tussen vraag en aanbod op de woningmarkten van Gouda, de regio Midden-Holland en de Deltametropool op langere termijn is een overschot aan goedkope woningen (zowel in de huur als in de koop). In Gouda betreft de goedkope voorraad ongeveer de helft van de voorraad. Een kwart behoort tot de middeldure, ook wel 'betaalbare' sector genoemd. Gezien de omvang van de groep met een hoger inkomen, is er een tekort aan '(middel-) dure' koopwoningen (vrijstaande en 2-onder-1-kapwoningen). Gevolg is de zogenoemde 'goedkope scheefheid': mensen met een relatief hoog inkomen wonen in goedkope woningen. Om een evenwichtig aanbod van woningen voor alle bevolkingsgroepen te realiseren en zo de broodnodige doorstroming op gang te brengen, is extra nieuwbouw in de middeldure en vooral duurdere sector nodig. Deze constatering resulteert in de volgende verdeling[1] voor Westergouwe:

Woningtypes:

Eengezinswoningen	60 %
Meergezinswoningen	40 %

Eigendomssituatie

Huur	25 %
Koop	75 %

[1] *In het voorjaar van 2004 wordt een nieuwe woningmarktverkenning verwacht. De uitkomst van deze* raming van de woningbehoefte zal worden opgenomen in het MER.

Waarvan:	goedkoop	11 %
	middelduur	20 %
	duur	69 %

Naast deze kwantitatieve opgave hanteert Gouda als belangrijke kwalitatieve doelstelling het adequaat inspelen op de woonwensen van de bevolking door een grote verscheidenheid aan kwalitatief hoogwaardige woonmilieus aan te bieden. Deze opgave realiseert de gemeente Gouda enerzijds door herstructurering van de bestaande stadsdelen. Anderzijds doet ze dit door attractieve nieuwe woongebieden te ontwikkelen. Westergouwe valt onder deze laatste categorie.

Om aan de voortdurende woningvraag te voldoen moet vanaf 2006 een nieuwe woningbouwlocatie gereed zijn om te kunnen starten met bouwen. Doelstelling is in Westergouwe 3.200-3.800 woningen te realiseren. Hierdoor kan Gouda, in combinatie met de geplande binnenstedelijke herstructurering, voorlopig in de ruimtevraag voorzien. Westergouwe moet voldoen aan de eisen die nood- en hulpdiensten bij de inrichting stellen, alsmede aan de eisen voor toekomstgerichte woonmilieus. Dit impliceert duurzame, veilige en levensloopbestendige woonmilieus. Waterhuishouding, landschap en leefbaarheid spelen hierbij een belangrijke rol.

2.2 DOELSTELLING VAN DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT

De doelstelling kan als volgt worden geformuleerd:

"HET REALISEREN VAN EEN KWALITATIEF HOOGWAARDIGE EN DUURZAME WOONWIJK OM TEGEMOET TE KOMEN AAN DE WONINGBEHOEFTE TOT 2020 EN DE DOORSTROMING OP DE WONINGMARKT IN GOUDA TE BEVORDEREN, WAARIN ZO GOED MOGELIJK KAN WORDEN VOORZIEN IN DE TOEKOMSTIGE WOONWENSEN, EN WAARIN WORDT INGESPEELD OP DE *KANSEN EN BEPERKINGEN DIE NATUUR, LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE BIEDEN.*"

HOOFDSTUK 3 Onderbouwing van de locatiekeuze

3.1 INLEIDING

De locatie Westergouwe kent een lange historie en staat al sinds de jaren '80 op verschillende plankaarten. Mede gezien het feit dat de locatie tot en met 1996 toebehoorde aan de gemeente Moordrecht is het gebied vooralsnog niet ontwikkeld. Sinds de derde partiële streekplanherziening, juni 2002, staat Westergouwe weer centraal in provinciale en gemeentelijke plannen.

Dit hoofdstuk biedt inzicht in de keuze voor Westergouwe als uitbreidingslocatie voor woningbouw in de gemeente Gouda. Hierbij wordt ingegaan op een aantal aspecten. In de eerste plaats wordt het gehele grondgebied van de gemeente Gouda in ogenschouw genomen. De nog niet verstedelijkte gebieden worden afgewogen op hun geschiktheid als woningbouwlocatie, bezien vanuit een ruimtelijke visie op de regio.
In de tweede plaats wordt op basis van deze afweging en een aantal criteria een viertal alternatieve locaties voor Westergouwe belicht. Deze locaties worden kort beschreven en op ruimtelijke en milieu-aspecten beoordeeld, waarna een afweging plaats vindt.

3.2 DE OPGAVE

Gouda zal de komende jaren blijven groeien. Dit wordt enerzijds bepaald door de autonome bevolkingsgroei van Gouda. Anderzijds kent de stad een regionale woningbouwtaakstelling, die inhoudt dat Gouda deels ruimte moet bieden aan de bevolkingsgroei uit de regio, met als doel afbrokkeling van haar centrumfunctie tegen te gaan. Voor deze woningbouwtaakstelling is de gemeente op zoek naar geschikte bouwlocaties. Uit de deelnota 'Stadsuitbreiding' (1989) en de 'Woonvisie' (2003) blijkt dat de gemeente op zoek is naar een woningbouwlocatie:

LOCATIE-EISEN

- Met voldoende ruimte, zodat de gemeente meerdere jaren vooruit kan.
- Met een goede relatie met de bestaande stad, werkgebieden en recreatievoorzieningen.
- Goed ontsloten voor openbaar vervoer, fiets en auto.
- Waarbij de aanwezige locatiekenmerken, zoals bodemtype, waterhuishouding, natuurwaarden en geluidsituatie, geen belemmering vormen.
- Gelegen op het grondgebied van de gemeente Gouda.

OMVANG LOCATIE

Om te kunnen blijven voldoen aan de woningvraag, is de gemeente Gouda op zoek naar een buitenstedelijke locatie voor 3.200-3.800 woningen. Een locatie van enige omvang is

wenselijk om de continuïteit van de woningbouw te waarborgen en om de (ontwikkelings)kosten binnen de perken te houden.

3.3 SELECTIE VAN MOGELIJKE LOCATIES

In de nota Stadsontwikkeling in de 90'er jaren en (1989) bijbehorende deelnota's is de gemeente op zoek gegaan naar nieuwe woon- (en werk-) locaties.

MOGELIJKE UITBREIDINGSRICHTINGEN

In de Deelnota Stadsuitbreiding (1989) zijn mogelijke uitbreidingsrichtingen voor een woningbouwlocatie aangegeven:

- Uitbreiding in noordelijke richting (hierna: 'noord').
- Uitbreiding in zuid-oostelijke richting (hierna: 'zuid-oost').
- Uitbreiding in zuidelijke richting (hierna: 'zuid').
- Uitbreiding in westelijke richting (hierna: 'west'').

NOORD

Uitbreiding in noordelijke richting, in de Polder Bloemendaal, kent van uit ruimtelijke invalshoek geen specifieke bezwaren. Mogelijk wordt dit gebied in de toekomst tot natuurgebied ontwikkeld.

ZUID-OOST

Een uitbreiding in zuid-oostelijke richting (ten oosten van Goverwelle) kent bezwaren vanuit landschappelijk oogpunt. Daarnaast is met het gemeentebestuur van Vlist een convenant gesloten waarbij het Steinse groen, het zogenoemde uitgeplaatste groen, een buffer is tussen de woonwijk Goverwelle en het veenweidegebied. Een uitbreiding in zuid-oostelijke richting is ook strijdig met het restrictief beleid en een actief inrichtings- en beheersbeleid, gericht op het versterken van de landbouw, de toeristisch, recreatieve functies en de natuurfuncties. Bovendien loopt de ecologische hoofdstructuur door het gebied. Volgens de gemeente Gouda is de zuid-oostelijke uitbreidingslocatie niet de meest voor de hand liggende locatie voor realisatie van grootschalige woningbouw.

ZUID

Een uitbreiding in zuidelijke richting heeft als bezwaar dat een gedeelte van de Krimpenerwaard wordt bebouwd. Aan de andere kant wordt het gezicht op Gouda vanuit het zuiden bepaald door de aanwezigheid van de waterzuivering, diverse bedrijven en de aan te leggen zuidwestelijke randweg. Een *beperkte* bebouwing biedt de mogelijkheid om het stadsfront te verbeteren. Grootschalige uitbreiding echter, wordt vanuit het perspectief van de omgeving niet wenselijk geacht.

WEST

Een uitbreiding in westelijke richting sluit aan op een ontwikkeling vanuit de richting Gouda naar Rotterdam via Capelle aan de IJssel en Nieuwerkerk aan de IJssel. De goede infrastructuur tussen Gouda en Rotterdam heeft door de geschiedenis heen in deze zone tot een 'natuurlijke' verstedelijkingsdruk geleid. Het voordeel van een ontwikkeling in westelijke richting is dat bij het planmatig inspelen op deze natuurlijke druk, de verstedelijking goed kan worden vormgegeven.

POTENTIEEL GESCHIKTE WONINGBOUWLOCATIES

Op grond van bovenstaande afweging is een drietal potentieel geschikte locaties voor een woningbouwproject onderscheiden, te weten:

1. Noord.
2. Zuid.
3. West.

FIGUUR 3.1
Ligging potentieel geschikte woningbouwlocaties

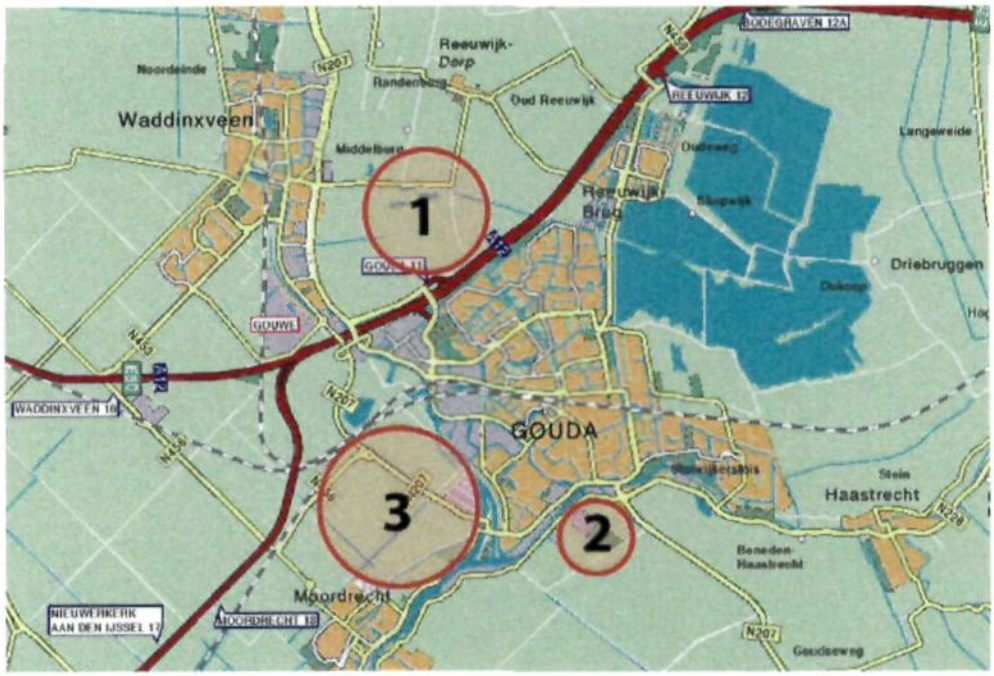

3.4 LOCATIEKEUZE

Met de eerder genoemde eisen uit de opgave is vervolgens in de Deelnota Stadsuitbreiding (1989) een afweging gemaakt tussen de potentieel geschikte locaties voor een woningbouwproject. Hieruit volgt de meest geschikte locatie voor grootschalige woningbouw.

Noord

Het gebied ten noorden van Gouda legt qua omvang geen beperkingen op aan grootschalige woningbouw. Het gebied heeft evenwel een slechte aansluiting bij de bestaande stad, waarbij de rijksweg A12 (Den Haag – Utrecht) een barrière vormt. Bovendien mag het waardevolle open gebied aan die kant niet worden aangetast. Andere zwakke punten zijn de beperkte uitbreidingscapaciteit van de aanwezige infrastructuur. Om deze redenen is de locatie geen eerste voorkeurslocatie voor het woningbouwproject.

Zuid

De locatie Zuid is een mogelijke verstedelijkingslocatie nabij de centrale stad en het recreatiegebied de Krimpenerwaard. Om meerdere redenen heeft het gebied niet de voorkeur als grootschalige woningbouwlocatie. Bebouwing van dit gebied betekent een aantasting van het open landschap en het cultuur-historisch waardevolle veenweide gebied in het Groene Hart. De aanwezigheid van een waterzuiveringsinstallatie vereist zorgvuldige inpassing van stedelijke functies. Daarnaast is het maximale oppervlak van het totale gebied hooguit 30 hectaren, waardoor de locatie onvoldoende ruimte biedt aan grootschalige woningbouw.

West

De locatie West (hierna aangeduid als Westergouwe) heeft om meerdere redenen de voorkeur als stedelijk uitbreidingsgebied. De locatie ligt dicht tegen de bestaande stad en leent zich door de aanwezigheid van een goede infrastructuur als 'drager' van functies voor wonen en werken. Zo ligt in de nabijheid de aansluiting aan de A20 (Rotterdam – Utrecht).

Bovendien kan bij een ontwikkeling van voldoende omvang nader worden onderzocht of een voorstadhalte voor treinverkeer (verbinding Rotterdam – Utrecht) mogelijk is. De aanwezige landschappelijke structuur en de ligging nabij de Ringvaart en Hollandse IJssel bieden voorts goede aanknopingspunten voor het creëren van aantrekkelijke woonmilieus. Tevens kan de nieuwe wijk door zijn nabijheid tot de bestaande stad grotendeels 'leunen' op reeds bestaande voorzieningencentra. Bovendien is de bodemgesteldheid in de Zuidplaspolder relatief goed te noemen, zeker in vergelijking tot de locatie Noord.

Locatiekeuze

CONCLUSIE

De conclusie van voorgaande afweging is dat de locatie West de meest geschikte verstedelijkingslocatie is. Deze locatiekeuze is in zowel het 'oude' streekplan uit 1995 als in het nieuwe streekplan (Streekplan Zuid-Holland Oost, november 2003) door de provincie Zuid-Holland bevestigd door het vastleggen van een bebouwingscontour rond Westergouwe.
Ook in de nota 'Stadsontwikkeling in de '90-er jaren met deelnota's Stadsuitbreiding (1989) en 'Grenzen aan de gemeente' (1990), wordt Westergouwe als eerstvolgende bouwlocatie aangewezen. In deze nota's wordt de locatie West ruimer geïnterpreteerd dat het plangebied Westergouwe. In de deelnota Stadsuitbreiding wordt voorgesteld de Oostpolder een recreatieve bestemming te geven En de zone langs de A20 te bestemmen voor 'werken'. Verder stelt deze nota dat het gebied zich leent als 'drager' van functies voor wonen en werken door de aanwezigheid van een goede infrastructuur en dat het gebied voldoende ruimte biedt voor de realisatie van een woonwijk van enige omvang. Wel wordt opgemerkt dat de relatie tot Gouda qua infrastructuur (vooral ook voor langzaam verkeer) aandacht behoeft.

HOOFDSTUK

4 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

4.1 INLEIDING

Dit hoofdstuk geeft een beknopte omschrijving van de huidige situatie in het gebied. Vervolgens wordt een globale omschrijving gegeven van de te verwachten autonome ontwikkelingen.

In het MER zal de beschrijving van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling het referentiekader vormen waaraan de effectbeschrijvingen worden gerelateerd. Het ijkpunt voor het referentiekader is de situatie bij aanvang van de m.e.r. (2003) en voor de autonome ontwikkelingen ca. 10 jaar na vaststelling van het bestemmingsplan, dus 2015. Autonome ontwikkelingen zijn die ontwikkelingen die in en om het plangebied plaatsvinden wanneer de voorgenomen activiteit (de ontwikkeling van de woningbouwlocatie Westergouwe) niet doorgaat.
In het MER worden het plangebied en het studiegebied onderscheiden.

4.2 BESCHRIJVING VAN HET GEBIED

Afbakening/begrenzing

Westergouwe ligt in de zuidoosthoek van de Zuidplaspolder, ten westen van Gouda. De Zuidplaspolder is omgeven door een ringdijk (N207) en ringvaart. Zie figuur 4.1. Westergouwe wordt aan de noord-, en oostzijde begrensd door provinciale wegen, te weten de N207 respectievelijk de N456. De N456 ligt op de ringdijk langs de Ringvaart van de Zuidplaspolder. Naar het zuiden toe vormt de ringdijk de grens. De zuidwestgrens van het studiegebied valt samen met de watergang Vijfde Tocht. Het plangebied, het gebied waarbinnen de woningbouw zal plaatsvinden, is kleiner en wordt aan de zuidwestzijde begrensd door de gemeentegrens met Moordrecht.

FIGUUR 4.1
Huidige situatie studiegebied Westergouwe

Ruimtegebruik

Momenteel is het gebied hoofdzakelijk in gebruik als landbouwgrond (grasland), overeenkomstig het vigerend bestemmingsplan.
Langs de ringvaart en de provinciale wegen liggen meerdere boerderijen.

Door en langs het gebied liggen een aantal belangrijke leidingen:

- Duinwaterleiding.
- Defensiebrandstofleiding.
- Elektra 50 KV.

FIGUUR 4.2
Belangrijke leidingen in het gebied

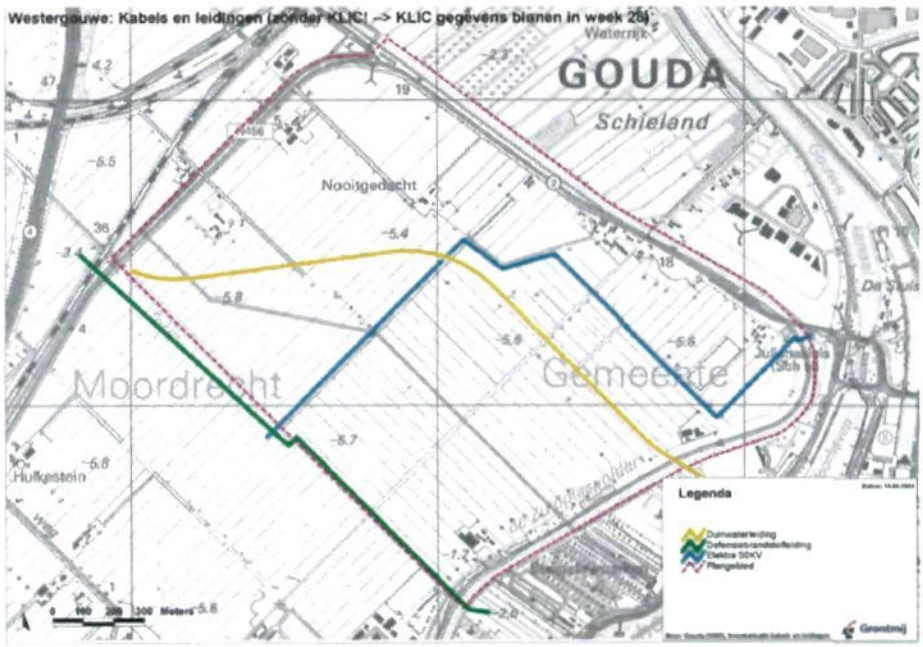

Bodem en water

VEENPAKKET

Westergouwe ligt in de 'oksel' tussen de rivieren Gouwe en Hollandsche IJssel. Er lag een van oorsprong ca. 10m dik veenpakket. Ten behoeve van turfwinning heeft hier ontvening plaatsgevonden. Niet alle veen is gebruikt. Het veenkussen is niet volledig, tot op de zandige ondergrond, verveend.
Ter hoogte van het plangebied is een veenpakket overgebleven, dat in dikte wisselt van 3 tot 8 meter. In een tweetal smalle slenken is het veenpakket tot 10 meter dik. De veenbodem is relatief slap. De combinatie van bodemgesteldheid en kweldruk uit met name de Krimpenerwaard maakt dat de ondergrond gevoelig is voor instabiliteit.

TOCHTEN EN VAARTEN

Het gebied wordt gekenmerkt door een stelsel van noord-zuid en oost-west gerichte tochten en vaarten. De tochten liggen steeds op 400 meter afstand van elkaar. Tussen de tochten ligt een regelmatig patroon van sloten (40 meter uit elkaar), waardoor binnen een grotere blokstructuur een stelselmatige strokenverkaveling is ontstaan. De Vijfde Tocht en de Moordrechtse Tocht[2] zijn de belangrijkste waterlopen in het gebied. De Ringvaart heeft geen directe relatie met het oppervlakte water in de polder.

RELIËF EN KWELSITUATIE

Ten opzichte van de omgeving ligt het gebied laag; van -5.6 m NAP aan de randen tot -6.1 m NAP centraal in het gebied. Door deze lage ligging is in dit deel van de Zuidplaspolder een permanente kwelsituatie aanwezig. Zowel in de zomer als in de winter heeft het gebied een wateroverschot en vindt afvoer uit het gebied plaats. De belangrijkste voeding treedt op vanuit het relatief hoge veengebied van de zuidelijk gelegen Krimpenerwaard. Noordwaarts is het grondwater meer afkomstig van de Ringvaart/Bovengronden/Gouwe. De stijghoogte van het diepe grondwater kent een afnemend verloop vanaf de Ringvaart (5 m. - NAP) tot aan de Vijfde Tocht (6 m. - NAP). De drukafname is het sterkst aan de randen van de polder. Doordat het opkwellende grondwater afkomstig is van landbouwgrond (meststoffen) en door veengrond is gesijpeld is het kwelwater vrij zoet, voedselrijk en sterk gebufferd (veel *calcium en waterstofbicarbonaat). Het kwelwater bevat hoge gehalten aan ammonium en* fosfaat. Met name door de voedselverrijkende werking hiervan, is de aanvoer van dit kwelwater erg ongunstig voor de grondwatergebonden natuurwaarden.

Natuur

FLORA

De belangrijkste floristische waarden van het plangebied zijn de watervegetaties in het westelijk deel van het gebied en in de grotere watergangen met lokaal aanwezige kranswieren, waterviolier en aarvederkruid. Ook de oevers van deze grotere watergangen (zoals de Vijfde Tocht en de Moordrechtse Tocht) zijn rijk aan natuurwaarden. In het grootste deel van het plangebied ontbreekt een water- en oevervegetatie, met name in het oostelijk deel van het gebied.

---

[2] De Moordrechtse Tocht wordt ook wel Noordelijke Tocht genoemd.

[3] Tijdens de inventarisaties uitgevoerd in 2003 door ecologen van de Grontmij zijn alleen exemplaren van de kleine modderkruiper aangetroffen.

FOTO 1
Zicht op de Vijfde Tocht vanaf de N456 in het noord-oosten

FAUNA

Weidevogels

De Zuidplaspolder is, met name door haar openheid en het natte karakter, als geheel rijk aan weidevogels. De belangrijkste natuurwaarden binnen het plangebied betreffen dan ook de weidevogels, met name de relatief hoge broeddichtheden aan (Rode Lijst soort) grutto's. Weidevogels komen met name voor in het centrum (omgeving Moordrechtse Tocht en Vijfde Tocht), waar relatief weinig verstoring is. Tijdens inventarisaties, uitgevoerd in 2003 door ecologen van de Grontmij, zijn naast de Rode Lijst soorten grutto en tureluur, soorten als wintertaling, graspieper, scholekster, kievit, kuifeend, bergeend en knobbelzwaan aangetroffen.

Amfibieën

Het voorkomen van amfibieën en reptielen is beperkt tot de algemene soorten groene kikker en bruine kikker, gewone pad en in het westelijk deel ook de kleine watersalamander.

Vissen

In de sloten komen zoetwater–mosselen voor. Deze zijn van belang voor het voorkomen van de Rode Lijst soort bittervoorn die hier zijn eitjes in legt. Andere bijzondere in het gebied voorkomende vissen zijn de Rode Lijst soorten kroeskarper en vetje.
De meeste watergangen zijn, mede door de instabiliteit van de bodem, ondiep. Zo is de Vijfde Tocht slechts 50 cm diep. De bodem is uitgesproken modderig. In dit milieu komt de kleine modderkruiper voor[5].
Door de geringe diepte warmt het water snel op. Hierdoor is het water relatief zuurstof arm. Ook de vertering van de modderlaag onttrekt veel zuurstof aan het water.

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Archeologie en cultuurhistorie

Het plangebied heeft een bewogen geschiedenis. Waarschijnlijk werd het gebied al voor de tijd van de veenvorming periodiek bewoond. Er zijn aanwijzingen dat langs de Tiendweg[6], in de zandlaag die onder het circa 6 tot 8 meter dikke veenpakket ligt, archeologisch waardevolle resten aanwezig zijn. Langs deze Tiendweg ligt dan ook een zone met hoge archeologische verwachting. Met de veenvorming heeft zich een dik veenkussen ontwikkeld. Over dit veenkussen liep een aantal paden. Aangenomen wordt dat de Tiendweg een route vormt die in oorsprong nog van voor de vervening dateert. Het was één van de belangrijkste lokale wegen van het gebied en vormde de verbinding tussen het platteland en de stad. Van de Tiendweg resteert de Tweede Moordrechtse Tiendeweg in de *Oostpolder van Schieland en de doodlopende weg die vanaf de bebouwing ter plaatse van* nummer 12 aan de Provinciale weg, westwaarts de polder invoert.
In de noordwesthoek van het gebied ligt een deel van een oude oeverwal. Van oeverwallen is bekend dat vroege bewoning vaak op deze zandige wallen voorkomt. Dit gebied heeft dan ook een middelhoge archeologische verwachting.

FIGUUR 4.3
Archeologische verwachtingen

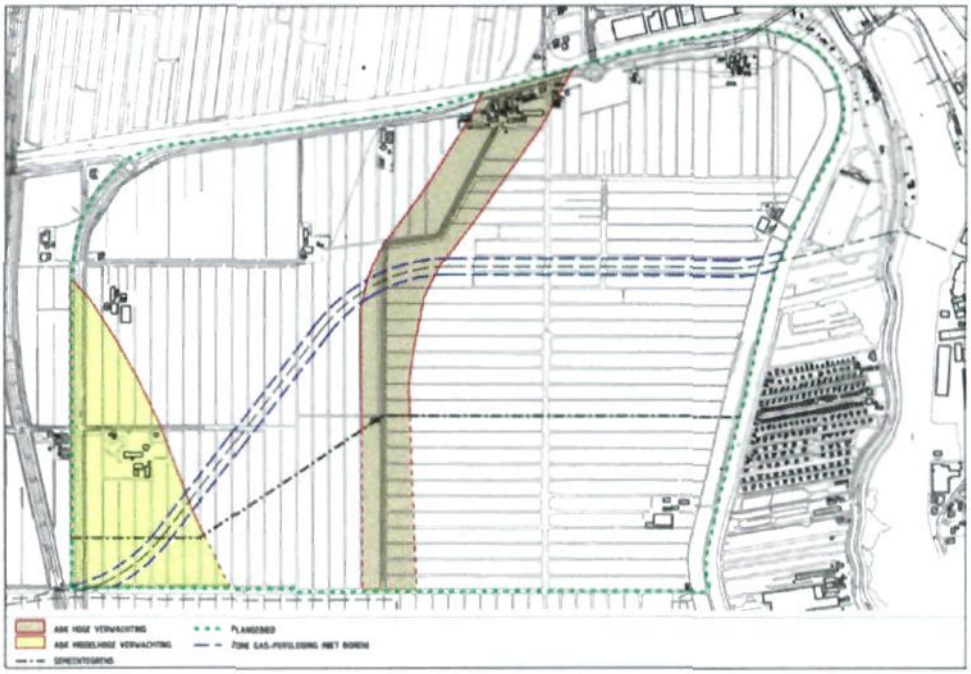

Vanaf de Middeleeuwen is de Zuidplaspolder deels verveend. Anders dan in bijvoorbeeld de Haarlemmermeer is het gebied niet volledig, tot op het onderliggend zandpakket, verveend, maar is er een in dikte wisselende veenlaag achtergebleven. Midden 19e eeuw is het gebied, dat toen overwegend bestond uit veenplassen en veenmoeras, ingepolderd. Om de polder is een Ringvaart met een Ringdijk aangelegd.

Het gebied binnen de Ringdijk is met een stelsel van vaarten, tochten en sloten mathematisch ingericht. Hierbij ontstond de kenmerkende orthogonale structuur.
Langs de rand van de polder werden monumentale boerderijen gebouwd. Een aantal hiervan is aangeduid als (rijks)monument.

[6] De Tiendweg wordt ook wel Tiendeweg of Veenweg genoemd.

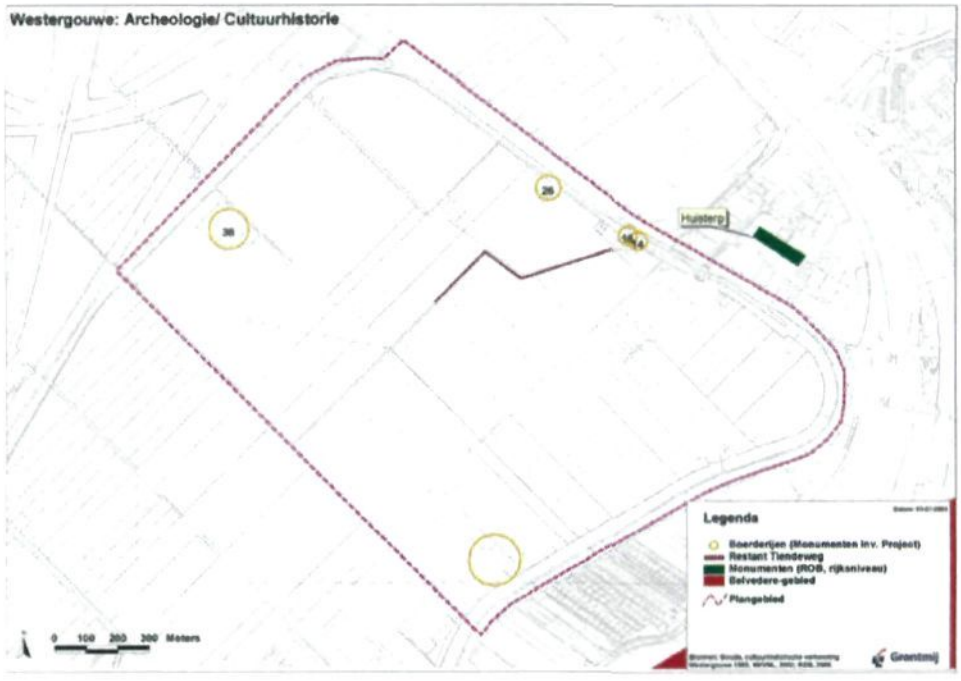

FIGUUR 4.4
Cultuurhistorische waarden

Ruimtelijke structuur

ORTHOGONALE STRUCTUUR

Onderscheidend voor Westergouwe is de orthogonale structuur van het landschap. Met de drooglegging is de polder uitermate systematisch ingedeeld, met een stelsel van noord-zuid en oost west gerichte tochten en vaarten. De tochten liggen steeds op 400 meter afstand van elkaar. Tussen de tochten ligt een regelmatig patroon van sloten (40 meter uit elkaar), waardoor binnen een grotere blokstructuur een stelselmatige strokenverkaveling is ontstaan.

OPENHEID

Het gebied is een open polder. Hoge luchten, veel sloten waarin de wolken weerspiegeld worden, bij woningen wilgen of populieren, weilanden met vooral schapen en her en der koeien of paarden typeren dit gebied.

FOTO 2
Het plangebied gezien vanaf de oostzijde

Woon- en leefomgeving

De woon- en leefomgeving wordt beïnvloed door ondermeer verkeer in de woonwijk zelf, maar daarnaast ook (mogelijk) door verkeer op de rijks- en provinciale wegen en de spoorwegen en door industrie op de bedrijventerreinen in Gouda. Resultaten van onderzoek hiernaar worden in het MER opgenomen. Op dit moment wordt een verkeersstudie uitgevoerd naar verkeer in de huidige en toekomstige situatie op de wegen in de wijk en naar het verkeer op de omliggende provinciale en rijkswegen. Geluid- en luchtberekeningen volgen daarna. De Milieu-dienst Midden-Holland zal inzicht geven in de externe veiligheidssituatie. Voor geluid veroorzaakt door railverkeer wordt het Akoestisch Spoorboekje gebruikt.

4.3 ONTWIKKELINGEN IN HET GEBIED

Infrastructuur en mobiliteit

Op dit moment wordt een tracé/m.e.r. procedure gevolgd voor het aanleggen van de zuidwestelijke randweg Gouda. Als voorkeurstracé geldt het tracé Sluiseiland Buitendijks (variant 3 uit de MER). Besluitvorming hierover wordt begin 2004 verwacht.

Het realiseren van de RijnGouweLijn door op het in het plangebied gelegen traject van de bestaande railverbindingen Leiden-Gouda een lightrailverbinding tot stand te brengen. Hierbij moet rekening worden gehouden met de mogelijkheden dit systeem te koppelen aan de NS-lijnen van Gouda naar Den Haag en Rotterdam. De bouw van een voorstadhalte (station) wordt overwogen.

Water

Het veenpakket daalt elk jaar met maximaal 7 mm. Hierdoor wordt het verschil tussen het grondoppervlak en het waterpeil in de sloten (drooglegging) steeds geringer. De huidige

drooglegging is ca. 30 cm. Om het agrarisch gebruik te kunnen voortzetten is in de toekomst een peilverlaging in het peilvak waarin Westergouwe is gelegen noodzakelijk. Gebeurt dat niet, dan zal het gebied vernatten waardoor het agrarisch gebruik steeds lastiger zal worden.

Bedrijventerrein

In de nabijheid van het plangebied zal het Gouwepark, een bedrijventerrein van 65 ha, worden aangelegd.

HOOFDSTUK 5 Voorgenomen activiteit en varianten

5.1 DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT

De voorgenomen activiteit kan worden omschreven als "het realiseren van een duurzame woonwijk met 3.200 tot 3.800 woningen met de daarbij behorende voorzieningen, die optimaal inspeelt op de kenmerken van de specifieke locatie".
De gemeente Gouda wil een woonwijk realiseren waar het goed toeven is. Zo vlakbij het historische centrum van Gouda en de Hollandse IJssel, maar ook zo direct in open verbinding met het omliggende polderland, is Westergouwe een veelbelovende woningbouwlocatie. Met een goede aansluiting op rijkswegen en het spoor en een aantrekkelijke historische en natuurlijke omgeving in de nabijheid heeft de locatie volop kansen een gewaardeerde woonwijk te worden. De aanwezigheid van de Ringdijk en Ringvaart, het voor de polders in Zuid-Holland kenmerkende verkavelingspatroon en de bijzondere strikt mathematische toepassing hiervan in de Zuidplaspolder, bieden voldoende handvatten voor een interessante ontwerpopgave. Voorzieningen die gerealiseerd kunnen worden in de wijk zijn bijvoorbeeld scholen en winkels gericht op de bewoners van Westergouwe.

5.2 HET MASTERPLAN

Gelijktijdig en in afstemming met het milieu-effectrapport wordt het Masterplan opgesteld. Uitgangspunt in het Masterplan zal zijn dat het landschap duurzaam verder wordt ontwikkeld door terdege rekening te houden met de ordening door de onderlagen, niet alleen van de hoofdinfrastructuur, maar ook van water, bodem, landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Vanuit het besef dat een wijk zich niet in eindbeelden laat ontwerpen, dat de wijk zich ook na haar 'voltooiing' zal blijven ontwikkelen, wordt ingezet op de ontwikkeling van een sterk en stabiel groen-blauw raamwerk waarbinnen ruimte is voor een meer flexibele rode invulling. Stabiel in hoofdopzet, flexibel in invulling.

Deze basis is in beeld gebracht in de nota 'Grondgedachte'. Deze nota is door Burgemeester en Wethouders vastgesteld en wordt uitgewerkt tot een Masterplan. Bij dit Masterplan zal een 'Nota van Uitgangspunten' behoren, dat gelijktijdig zal worden vastgesteld. Het Masterplan zal met het MER ter inzage worden gelegd. Bij deze uitwerking zijn op een aantal onderdelen keuzes nodig/wenselijk. De verschillende uitwerkingsmogelijkheden (varianten) voor deze onderdelen worden in het MER met nadruk onderzocht. Voor de aspecten waarbij geen of slechts geringe flexabiliteit mogelijk of wenselijk is, zullen alleen de milieugevolgen worden aangegeven van de uitwerking zoals wordt opgenomen in het Masterplan.

5.2.1 GRONDGEDACHTE

De nota 'Grondgedachte' (vastgesteld door B&W van Gouda, d.d. 28-10-03, de raadscommissie Ruimtelijke, fysieke en economische ontwikkeling 20-11-03 ingestemd) toont de ruimtelijke schetsen voor het Masterplan. Belangrijk daarin is het hanteren van het 'Groenblauwe raamwerk' als uitgangspunt voor de invulling van het gebied.

FIGUUR 5.1
Het groenblauwe raamwerk

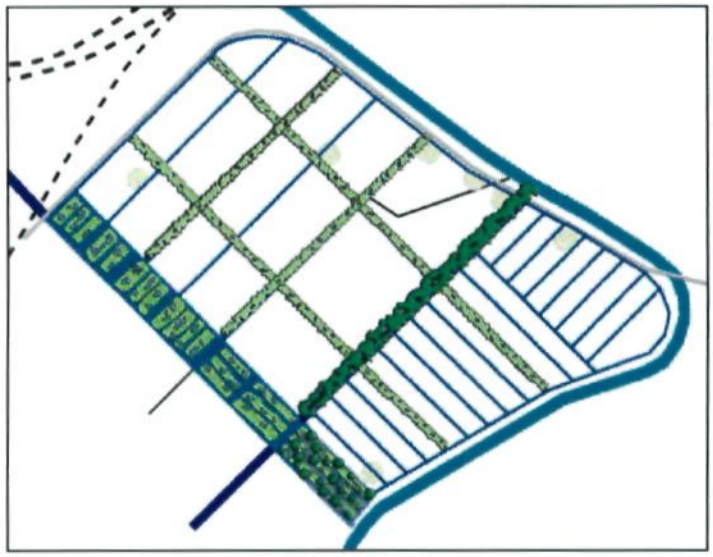

Het Goudse ommeland is een waardevol landschappelijk gebied. In combinatie met de historische stad is het een aantrekkelijke locatie om te wonen, werken en recreëren. Bij stedelijke uitbreiding bieden de landschappelijke kwaliteiten goede aanknopingspunten voor de realisatie van aantrekkelijke woongebieden, maar zorgvuldige inpassing is eveneens belangrijk om aantasting van het gebied zoveel mogelijk te beperken.

Naast de landschappelijke kwaliteiten, kenmerkt de omgeving van Gouda zich door een hydrologische situatie die de nodige inspanning vraagt voor goede inpassing van stedelijke ontwikkelingen. Om een juiste balans te vinden tussen het bestaande landelijke gebied en het (nieuwe) stedelijke gebied, ontwikkelde de provincie Zuid-Holland het concept van het 'Groenblauwe raamwerk'. Hierbij vormen bodem, water en natuur en (cultuur-historisch) landschap de basis van de nieuwe ontwikkelingen. Dit concept tracht met respect voor het groenblauwe raamwerk de noodzakelijke ontwikkeling van het provinciale grondgebied te faciliteren.

Stabiel en flexibel

Uitgangspunt voor Westergouwe is dat een stabiel "groen-blauw raamwerk" ontstaat waarbinnen in de toekomst ruimte moet zijn voor transformaties naar aanleiding van nieuwe behoeften. Zo krijgt natuur de rust die ze nodig heeft om natuurwaarden te laten ontstaan en blijft de "rode" invulling flexibel.

Historische gelaagdheid

Met de ontwikkeling van het stedenbouwkundig plan blijft de historische gelaagdheid behouden.
De geschiedenis van het landschap moet afleesbaar blijven.

Ecologisch waardevol
Uitgangspunt is dat binnen het plangebied zoveel mogelijk ruimte wordt gegeven aan watergebonden natuurwaarden. Daarnaast wordt bijgedragen aan de ontwikkeling van een robuuste ecologische verbinding tussen de Krimpenerwaard en het Bentwoud.

Het landschap als onderlegger
De voor de Zuidplaspolder kenmerkende orthogonale structuur moet herkenbaar blijven en de voor polders karakteristieke Ringdijk wordt als een collectieve kwaliteit ontwikkeld.

Wijk in de polder
De attractieve ligging van Westergouwe in de nabijheid van het historische centrum van Gouda en de Hollandse IJssel enerzijds en de open verbinding met de polder anderzijds, moet optimaal benut worden.

Overgang stad-land
Uitgangspunt is de overgang tussen stad en land duidelijk vorm te geven in relatie tot de landschappelijke structuur (is niet gemeentegrens).

Oriëntatie
Binnen het stedenbouwkundig plan moeten voldoende oriëntatiemogelijkheden zijn.

Investeren in verbindingen
Verbindingsmogelijkheden met het centrum van Gouda worden geoptimaliseerd.

Een gezonde wijk
Uitgangspunt is dat Westergouwe een wijk wordt die uitnodigt tot bewegen; die fietsen en sport en spel stimuleert.

Openbare ruimte
De hoofdstructuur van de openbare ruimte vormt het duurzame raamwerk van de wijk. Binnen dit raamwerk liggen buurten. Elke buurt beschikt over een buurtspecifieke openbare ruimte die verschillende vormen kan aannemen. Gerelateerd aan deze openbare ruimtes kunnen buurtvoorzieningen worden gerealiseerd.

Differentiatie
Per buurt zal er een differentiatie zijn in gestapeld-niet gestapeld en in verschillende woningcategorieën. In de architectuur worden grotere, buurtoverstijgende eenheden in samenhang ontworpen. Deze eenheden hebben een relatie met de hoofdstructuur van de openbare ruimte. Binnen de buurten kan deze structuur worden losgelaten en een spannende invulling worden gezocht.

Fasering
De ontwikkeling van Westergouwe zal gefaseerd worden. Per fase wordt een divers woningprogramma gerealiseerd, gebaseerd op de verhoudingen binnen het gehele programma.

5.2.2 NOTA VAN UITGANGSPUNTEN

In de concept Nota van Uitgangspunten zijn uitgangspunten aangegeven waarmee rekening wordt gehouden bij het ontwikkelen van het Masterplan.

De gemeente Gouda hanteert vier peilers waarop Westergouwe wordt gebouwd, te weten:
- Duurzaam.
- Veilig.
- Levensloopbestendig.
- Gezond.

Duurzaamheid

Het begrip duurzaamheid speelt op verschillende niveau's. Er is onderscheid in:
- Ruimtelijke duurzaamheid.
- Ecologische duurzaamheid.
- Energetische duurzaamheid.
- Bouwkundige duurzaamheid.

Ruimtelijk duurzaam

Bij ruimtelijke duurzaamheid gaat het om:
- De mate waarin het stedenbouwkundig plan gebruik maakt van de kenmerken van de plek.
- De mate waarin het stedenbouwkundig plan in staat is om in de toekomst nu nog onvoorziene aanpassingen op te kunnen nemen, zonder dat dit leidt tot afbreuk aan de ruimtelijke en ecologische kwaliteiten zoals die inmiddels tot ontplooiing zijn gekomen. Dit heeft te maken met stabiliteit en flexibiliteit.

Op het hoogste schaalniveau gaat het er om dat zoveel als mogelijk gebruik wordt gemaakt van de kenmerken zoals die door het gebied worden aangereikt. Dat men met het plan op een intelligente manier inspeelt op de kenmerken zoals die aanwezig zijn, in plaats van dat men de situatie grootscheeps naar de hand zet. Dit heeft bijvoorbeeld te maken met de wijze waarop het plangebied bouwrijp wordt gemaakt of met de wijze waarop men met de aanwezige kweldruk en de kenmerken van de bodem omgaat, maar ook met de wijze waarop men bestaande elementen als watergangen, kaden, tiendwegen en historische boerderijen in het plan weet te integreren.

Met de aanleg van Westergouwe is de wijk nog niet 'af'. Na voltooiing zullen aanpassingen worden doorgevoerd, dat is inherent aan een 'levende wijk'. Behoeften veranderen, vanuit de samenleving zullen nieuwe wensen worden ingebracht. Er ontstaat vraag naar ruimte voor voorzieningen die nu nog niet worden voorzien. Omgekeerd is het denkbaar dat voorzieningen welke thans worden aangelegd in de loop der tijd hun functie verliezen of een ingrijpende aanpassing behoeven. Dergelijke transformaties houden een wijk levend.

Tegelijkertijd moet worden voorkomen dat met de toekomstige aanpassingen afbreuk wordt gedaan aan de ruimtelijke en ecologische kwaliteiten die zich inmiddels hebben ontwikkeld. Een wijk laat zich niet in eindbeelden ontwerpen. Men kan besluiten wat men nu, in het kader van de ontwikkeling van de wijk, gaat realiseren, wetende dat de wijk na 'voltooiing' zich verder zal ontwikkelen. Wel kan men bij de aanleg van de wijk al inspelen op dit proces, door enerzijds in te zetten op de ontwikkeling van een sterk en stabiel groen-blauw raamwerk, en anderzijds binnen dit raamwerk ruimte in te bouwen voor flexibiliteit.

Ecologisch duurzaam

Ecologisch duurzaam heeft betrekking op de wijze waarop men in het stedenbouwkundig plan condities weet te scheppen voor de ontwikkeling van een duurzame ecologische

kwaliteit, bijvoorbeeld door in het plan robuuste ecologische verbindingen en een verscheidenheid aan milieutypen te ontwikkelen en door voorzieningen te treffen die een goede milieukwaliteit bevorderen. Ook de wijze waarop het hemelwater wordt opgevangen, vastgehouden en afgevoerd, bijvoorbeeld in de vorm van infiltratiebekkens of de ontwikkeling van een (verbeterd) gescheiden watersysteem, heeft betrekking op duurzaamheid.

Energetisch duurzaam

Bij energetisch duurzaam gaat het er om dat men maatregelen neemt die er op gericht zijn het gebruik van fossiele brandstoffen te beperken. Bijvoorbeeld met een stedenbouwkundige opzet die het gebruik van het openbaar vervoer of de fiets stimuleert ten opzichte van het gebruik van de auto.

Met het stedenbouwkundig plan kunnen ook de condities voor energiezuinige woningen of het gebruik van zonne-energie worden bevorderd.

Bouwkundig duurzaam

Op het laagste schaalniveau, het niveau van de architectuur, *utiliteitsbouw en grond-, weg- en waterbouw*, heeft duurzaamheid betrekking op duurzaam bouwen. Het gaat er daarbij om dat materialen en systemen worden toegepast waarbij de productie een geringe milieubelasting heeft veroorzaakt, die in beheer en onderhoud een beperkte milieulast veroorzaken en die geen schadelijke residuen afscheiden. *Bovendien moet onnodig materiaalgebruik voorkomen worden.*

(Sociaal) veilig

Bij (sociale) veiligheid gaat het erom dat men (preventieve) maatregelen neemt die erop gericht zijn niet alleen inbraak, vandalisme en overlast te verminderen maar ook het veiligheidsgevoel te verhogen. Uitgangspunt is dat de aanwezigheid van potentiële daders en een aantrekkelijk en kwetsbaar doelwit de kans op criminaliteit verhogen. De gebouwde omgeving speelt daarin geen neutrale factor. Door een goed (stedenbouwkundig) ontwerp dat diverse maatregelen omvat die veiligheid bevorderen, zal de kans op criminaliteit verlagen.

Levensloopbestendig

Levensloopbestendigheid betekent dat het voor iedereen aantrekkelijk is er te wonen doordat een breed en divers aanbod van woningen met een hoge woonkwaliteit, woonzorgvormen en dienstverlening aanwezig is. Het stedenbouwkundig plan biedt de condities voor een combinatie van voorzieningen en woonmilieus zodanig dat er een gelijkwaardig alternatief ontstaat voor groepen die nu nog merendeels intramuraal zijn gehuisvest, denk aan ouderen die voor verzorging of verpleging geïndiceerd zijn, verstandelijk en/of lichamelijk gehandicapten en cliënten uit de geestelijke gezondheidszorg.

Gezond

Gezond wonen heeft betrekking op maatregelen die erop gericht zijn de woongerelateerde gezondheidsrisico's voor bewoners te verminderen en het lichamelijk en geestelijk welzijn van de bewoners bevorderen. Diverse maatregelen van stedenbouwkundig niveau tot aan materiaalniveau leveren een bijdrage aan de gezondheid van bewoners. Iedereen is gebaat bij een woning die een gezond binnenmilieu garandeert en waarin ongevallen in en om het huis zo min mogelijk terug te voeren zijn op het ontwerp en de uitvoering. Daarnaast zal door het ontwerp van de wijk getracht worden de inwoners te stimuleren om te bewegen.

5.3 MOGELIJKE VARIANTEN

De Grondgedachte wordt uitgewerkt tot een eerste concept Masterplan. Het MER zal de milieuaspecten beoordelen van dit basisalternatief. Op een aantal aspecten zijn bij deze nadere uitwerking verschillen mogelijk. Het MER zal de mogelijke ontwerp- of uitvoeringsvarianten op een rij zetten en milieukundig beoordelen. Naast deze varianten en het basisalternatief zal tevens een meest milieukundig alternatief (MMA) worden ontwikkeld.

De aspecten waarbij varianten worden ontwikkeld zijn:

Grondverbeteringsmethoden.

- Integraal ophogen.
- Partieel ophogen, twee mogelijkheden in beeld brengen:
  - alleen infrastructuur en huizen ophogen;
  - infrastructuur, huizen en tuinen ophogen (watergangen stabiliseren met bijvoorbeeld onderwaterbeschoeiing).
- Cunetten methode infrastructuur: ophogen van infrastructuur door toepassing van lichtgewicht materialen, verder niets (soms drassig).

Bij de verschillende methoden zal, naast andere mogelijke woonsoorten, aandacht worden geschonken aan de mogelijkheden voor amphibisch wonen.

Materiaalvarianten voor het ophoogzand:

- Ontzout zeezand.
- 'Zoet' zand.

FIGUUR 5.2
Grondverbeteringsvarianten
- Integrale ophoging
- Partiële ophoging
- Cunettenmethode

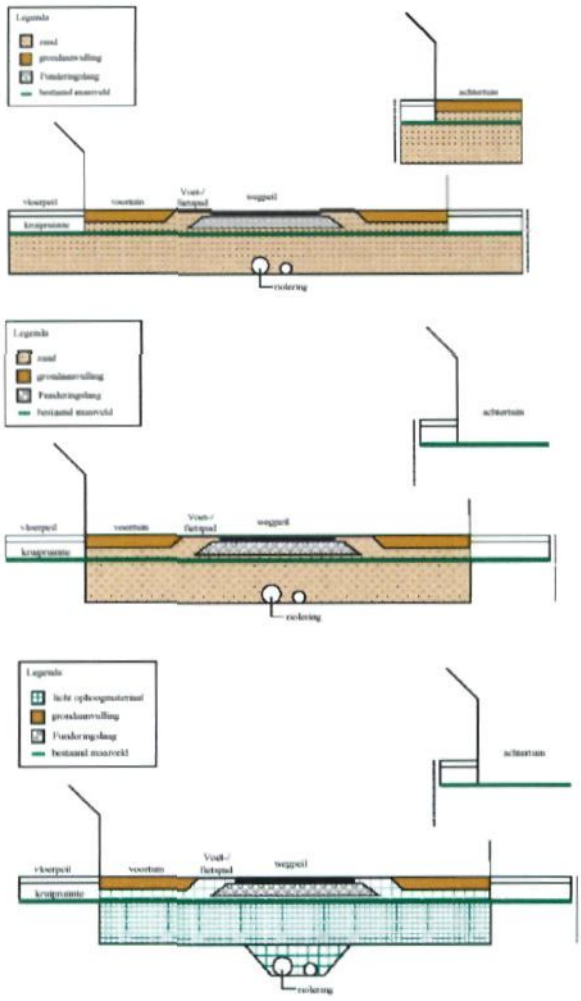

Variant verbinding Westergouwe-Binnenstad Gouda (bereikbaarheid).

In de MER zullen de volgende varianten worden beoordeeld op hun milieueffecten:

- Niets extra ten opzichte van de bestaande infra.
- Fietsstrook aan bestaande spoorbrug.
- Fietsbrug.
- Fiets- en OV-brug (ligging ter plaatse van fietsbrug).

FIGUUR 5.3
Fietsroute
- zonder extra voorzieningen,
- met een fietsbrug

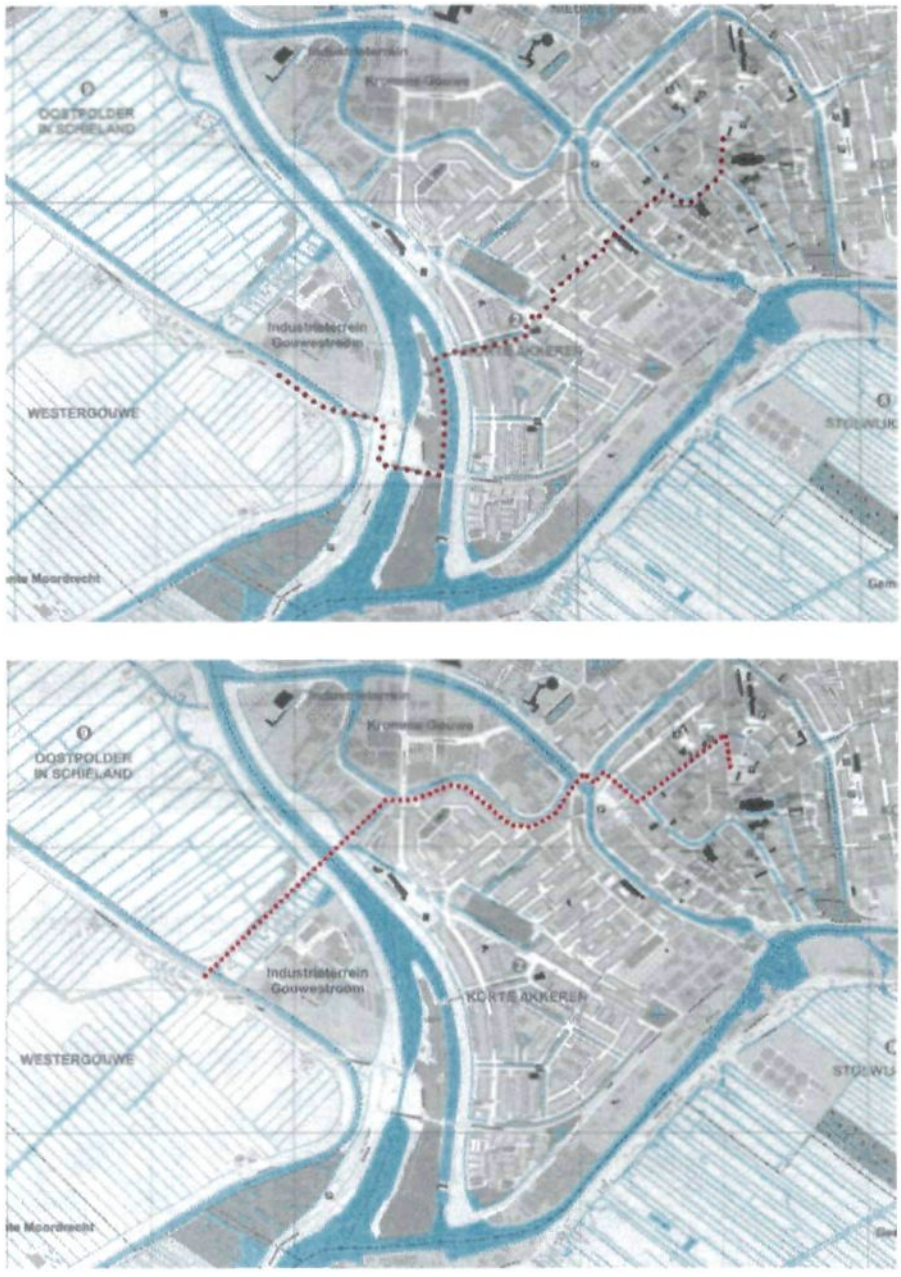

De externe ontsluiting van Westergouwe (waar onder de autobereikbaarheid) verdient in het MER aandacht. Voor de interne ontsluiting van Westergouwe wordt een VPL (vervoersprestatie op locatie) opgesteld. De resultaten hiervan zullen in het MER worden opgenomen.
Omdat het realiseren van een voorstadhalte (station) bij Westergouwe als optie vooralsnog niet in beeld is, wordt deze in het MER niet als variant meegenomen.

Waterkwaliteit-variant.
In het MER worden de milieueffecten van verschillende maatregelen inzichtelijk gemaakt om aan de waterkwaliteitsrichtlijnen te voldoen. In het MER is uitgangspunt dat Westergouwe in een open peilvak ligt. Bij toekomstige peilverlagingen groter dan 0,15 meter ten opzichte van het vigerend peilbesluit zal Westergouwe in principe een apart peilvak

gaan vormen (conform de afspraken tussen de gemeente Gouda en het Hoogheemraadschap van Schieland).

In het MER worden de volgende maatregelen om te voldoen aan richtlijnen[7] STOWA of MTR beoordeeld, zoals:

- Het aanbrengen van een kwelscherm.
- Het zorgen voor watercirculatie in de sloten en helophytenfilter.

Een kwelscherm wordt gevormd door een verticale reeks vrij lozende bronnen met elke een filter in het eerste watervoerend pakket (ca. -15 tot -25 m NAP). Met als doel de druk in dit pakket te verlagen waardoor de kwel in de rest van het gebied afneemt.

Bij watercirculatie wordt de waterstroming geforceerd door een gemaal. Dit komt de zuurstofrijkheid van het water (en daardoor de natuurwaarde) ten goede, vooral als dit water door een moeras (helophytenfilter) wordt geleid. Het moeras fungeert dan tevens als natuurlijke zuivering voor zwevende deeltjes en nutriënten.

Ecozonevariant (variatie op ligging en uitvoering).

Voor de ligging van de ecozone worden van de volgende varianten in het MER de milieueffecten inzichtelijk gemaakt:

- Langs gemeentegrens, inclusief "knik".
- Langs Vijfde Tocht, wonen binnen de gemeentegrens.

Tevens zal worden aangeven welke maatregelen binnen zowel ecozone als in de rest van Westergouwe (globaal) genomen kunnen worden om de ecologische functie optimaal te benutten. Voorts wordt bij de tweede variant de functie van de "spouw" meegenomen. Met de "spouw" wordt het gebied bedoeld tussen de gemeentegrens Gouda-Moordrecht en de Vijfde Tocht.

[7] De oppervlakte waterkwaliteit dient te voldoen aan de MTR-norm, met geringe overschrijding van nutriënten; het doorzicht mag niet minder zijn dan 0,4 m. Daarnaast dient de oppervlakte waterkwaliteit te voldoen aan de STOWA-klasse III (voldoende) en dienen de oevers te voldoen aan de klasse IV (goed).

Figuur 5.4

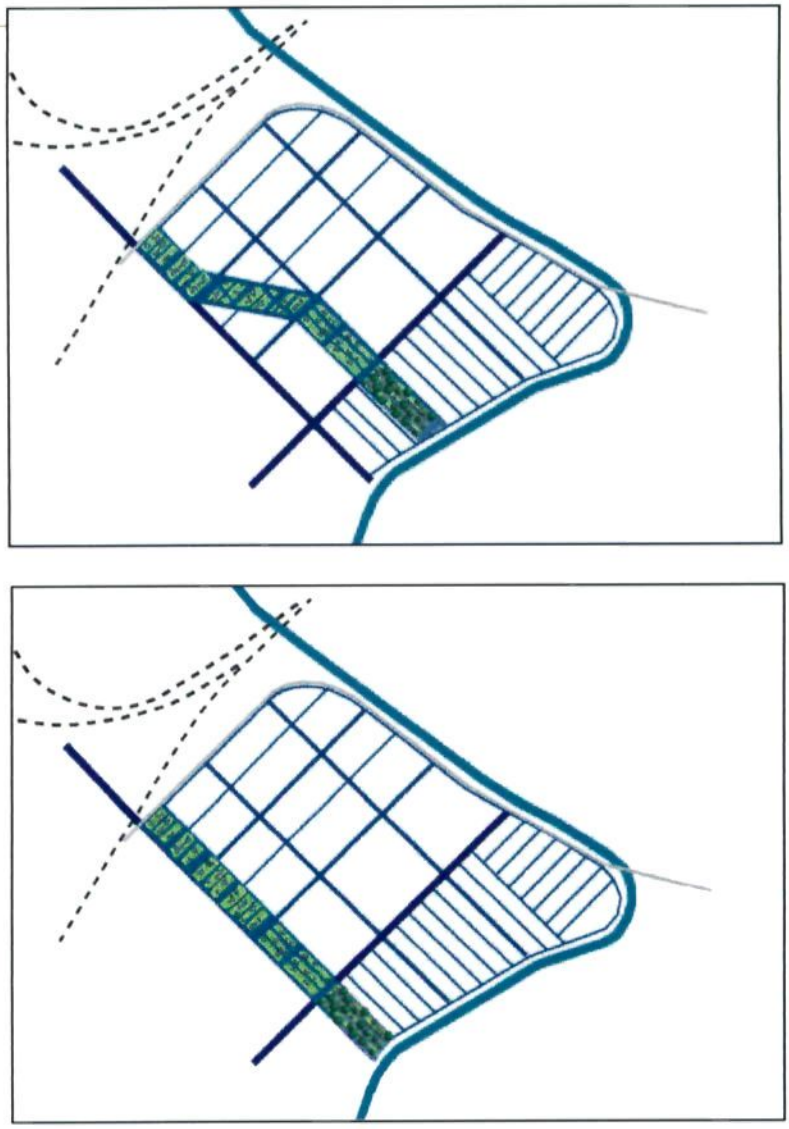

HOOFDSTUK 6 Te verwachten effecten

6.1 INLEIDING

In het MER zullen de positieve en negatieve effecten van de varianten worden beschreven. Bij de beschrijving wordt een schaal- en detailniveau gehanteerd dat relevant is voor de effectbeschrijving van de ontwikkelde varianten. Onderscheid zal worden gemaakt in effecten tijdens de aanleg- en inrichtingsfase, en effecten na de realisatie van de woningen. Voorts wordt aangegeven welke mitigerende en/of compenserende maatregelen mogelijk zijn.
Per milieuaspect wordt een aantal concrete criteria geformuleerd op basis waarvan de effecten worden beschreven en beoordeeld aan de hand van gangbare normen. Indien uit inspraak blijkt dat er nog aanvullende belangrijke effecten zijn, zullen deze eveneens in het MER aan de orde komen.

6.2 TE VERWACHTEN EFFECTEN

Bij de realisatie van de woonwijk Westergouwe worden de onderstaande milieu-aspecten beschouwd. In de effectbeschrijving komen met name de aspecten bodem & water, natuur, landschap, cultuurhistorie & archeologie en duurzame woon- en leefomgeving aan de orde.

Bodem & water
In het MER zal een beschrijving worden gegeven van de effecten van de aanleg en het gebruik van de woonwijk op de bodemkwaliteit, grond- en oppervlaktewaterkwantiteit en -kwaliteit. Speciale aandacht gaat hierbij uit naar de grondverbetering en beïnvloeding van grondwaterstand.

Natuur
De aanleg van een woonwijk zal gevolgen hebben voor de aanwezige flora en fauna. Enerzijds gaat het om het ruimtebeslag van de wijk, anderzijds om de invulling van de ecologische hoofdstructuur die langs de wijk zal worden aangelegd. De verwachte effecten op natuur zijn ontwikkeling van nieuwe natuur, habitatkwaliteit, verstoring voor vogels, etc. Deze effecten op de voorkomende natuurwaarden zullen in het MER per variant bepaald worden.
In het MER wordt niet alleen ingegaan op de negatieve effecten maar ook op de eventuele positieve bijdrage die het project kan leveren op het omliggende landschap. Dit betreft de inpasbaarheid van bestaande waardevolle elementen/structuren en mogelijkheden voor het creëren van natuur binnen/nabij de locatie.

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Voor het aspect landschap wordt in het MER het accent gelegd op de visueel-ruimtelijke effecten (belevingswaarde) van de woningbouwlocatie op haar omgeving. In het MER wordt niet alleen ingegaan op de negatieve effecten, maar ook op de eventuele positieve bijdrage die het project kan leveren aan het omliggende landschap. Daarnaast zal in het MER de aantasting van bestaande landschappelijke, cultuurhistorisch en archeologisch waardevolle patronen en elementen worden bepaald.

Duurzame woon- en leefomgeving

Bij het aspect 'duurzame woon- en leefomgeving' gaat het om het geheel van omgevingsinvloeden dat inwerkt op het welbevinden van de lichamelijke en geestelijke gezondheid van bewoners, gebruikers en omwonenden. Het aspect wordt gezien als een integratiekader voor met name de deelaspecten verkeer en geluid. Tezamen geven deze aspecten een geïntegreerd beeld van de beïnvloeding van het voornemen op de omgevingskwaliteit.

Verkeer

Een nieuwe woonwijk vereist een nieuwe infrastructuur, maar heeft ook effecten op de reeds aanwezige infrastructuur en verkeersstromen. Onderzocht wordt of het nieuwe ontwerp voldoet aan de verkeersveiligheidseisen en tevens voldoende mobiliteit en bereikbaarheid kan garanderen.

Geluid

In het MER wordt aangegeven welke verandering van de geluidsbelasting zal optreden als gevolg van de realisatie van de nieuwe woonwijk. Tijdens de aanleg- en gebruiksfase wordt de geluidbelasting bepaald door verkeersbewegingen en de inzet van materieel zoals kranen, shovels, hei-installaties e.d.

Daarnaast..

De aanleg van een woonwijk heeft daarnaast effecten op het huidige ruimtegebruik van het plangebied. In het MER zal worden ingegaan op de invloed van de wijk Westergouwe op de bestaande ruimtegebruiksfuncties in het gebied, zoals kabels en leidingen en verlies aan woonbebouwing. Tot slot besteedt het MER in het kader van duurzaam bouwen aandacht aan de energievisie voor Westergouwe. Deze wordt in januari '04 vastgesteld.

De beoordeling van de milieu- en ruimtelijke gevolgen van de inrichting van Westergouwe zal worden uitgevoerd aan de hand van de beoordelingscriteria in de navolgende tabel.

Tabel 6.1

Beoordelingscriteria per aspect

Aspect	Beoordelingscriteria
Bodem en water	Invloed op bodemkwaliteit. Invloed op waterbeheer. Invloed op ondiepe grondwaterstand. Invloed op grond en oppervlaktewaterkwaliteit.
Natuur	Invloed op gebieden waar natuurwaarden beleidsmatig zijn aangegeven (o.m. vogel- en habitatrichtlijn, EHS, PEHS e.d.). Invloed op de natuurwaarden ter plaatse zoals het voorkomen en verstoren van waardevolle planten- en diersoorten.
Landschap	Wijziging van de identiteit van het landschap (visueel effect). Aantasting van bestaande landschapswaarden (geomorfologische waarden), archeologische en cultuurhistorische waarden.
Duurzame woon- en leefomgeving	Mobiliteit. Bereikbaarheid. Verkeersveiligheid. Geluidbelasting als gevolg van verkeersaantrekkende werking. Externe veiligheid. Luchtkwaliteit. Verlies aan woonbebouwing. Kabels en leidingen. Omvang energievraag, type energiebronnen.

HOOFDSTUK 7 Beleidskader, besluiten en procedures

7.1 INLEIDING

In het MER wordt aangegeven op welke wijze de resultaten van de milieueffectrapportage worden meegenomen in de besluitvormingsprocedure over het woningbouwproject Westergouwe. In dit verband worden reeds eerder genomen besluiten beschreven, die richtinggevend kunnen zijn dan wel randvoorwaarden of beperkingen kunnen opleveren voor nog te nemen besluiten. In relatie tot de besluitvorming zal in het MER informatie worden verstrekt over:

- Genomen en te nemen besluiten.
- Beleidskader.
- Betrokkenen.
- Te doorlopen procedure.

7.2 GENOMEN EN TE NEMEN BESLUITEN

M.E.R. IN TWEE FASES

De m.e.r.-procedure die voor het project Westergouwe wordt gevoerd, wijkt in zekere mate af van de wijze waarop m.e.r.-procedures gewoonlijk worden uitgevoerd. Over het algemeen starten m.e.r.-procedures nadat de invulling van de nieuwe locatie vrijwel exact bekend is, tijdens de bestemmingsplanprocedure. Bij het project Westergouwe wordt al tijdens de visievormingsfase van de planvorming, namelijk tijdens het Masterplan, het MER 1e fase opgesteld. Hierbij is de exacte begrenzing van de te ontwikkelen locatie weliswaar bekend, maar staat de invulling daarvan nog open. Hierdoor worden al in een vroeg stadium milieu-effecten van de mogelijke inrichting van het gebied in beeld gebracht. Verschillende (uitvoerings)varianten worden tegen het licht gehouden. Hierdoor worden de keuzes die de gemeente maakt met de vaststelling van het Masterplan voorzien van een milieubeoordeling.
Vervolgens werkt de gemeente het Masterplan uit tot een bestemmingsplan. Op dit niveau zullen eveneens milieurelevante keuzes moeten worden gemaakt, weliswaar van een gedetailleerder niveau dan in het Masterplan. Deze milieubeoordeling wordt opgenomen in het MER 2e fase, waarin op deze aspecten zal worden ingegaan. Samen vormen het MER 1e en 2e fase het milieu-effectrapport bij het bestemmingsplan.

7.3 BELEIDSKADERS

Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste beleidsdocumenten op rijks-, provinciaal-, regionaal en lokaal niveau, waarin relevant beleid en besluiten ten aanzien van Westergouwe zijn opgenomen. In het MER wordt dit beleidskader uitgebreid met het relevante beleid voor de diverse milieuaspecten.

7.3.1 NATIONAAL BELEIDSKADER

Het beleid van het Rijk is neergelegd in de geactualiseerde Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening Extra, het Nationaal Milieubeleidsplan, het Structuurschema Groene Ruimte, het Structuurschema Verkeer en Vervoer, de Vierde Nota Waterhuishouding en het Regeringsstandpunt 'Anders omgaan met water'. De aanpassing en de actualisering van het in deze nota's vastgelegde Rijksbeleid zijn in gang gezet in het proces van de planologische kernbeslissing inzake de Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening en het Tweede Structuurschema Groene Ruimte, maar zijn nog niet afgerond. Deze twee nota's zullen op termijn worden samengevoegd in de nog op te stellen Nota Ruimte.

Vierde Nota Ruimtelijke Ordening extra/ Actualisering Vierde nota

Omdat de Vijfde Nota niet is vastgesteld, geldt nu nog het rijksbeleid van de Vierde Nota Extra uit 1993 (VINEX) en van de Actualisering van de VINEX van 1999 (Vinac). De Vinac markeert een belangrijke omslag in het rijksbeleid voor het Groene Hart. Om waardevolle en grootschalige landschappelijke structuren in Nederland te behouden werden Nationale Landschappen zoals het Groene Hart aangewezen. Het Rijk gaf in de VINEX voor het eerst een eigen invulling aan het begrip "restrictief beleid". In deze Planologische Kernbeslissing (PKB) is opgenomen dat in het Groene Hart in beginsel geen uitbreiding van het ruimtebeslag door verstedelijking mag plaatsvinden. De contramal van dit restrictieve beleid wordt gevormd door het bundelingsbeleid. Voor het Rijk houdt dit in, dat in gebieden met een grote bevolkingsomvang de groei van de behoefte aan huisvesting, werkgelegenheid en voorzieningen wordt opgevangen door woningbouw en vestiging van bedrijven en voorzieningen in de stadsgewesten. Het Rijk heeft aangekondigd dat verscherpt zal worden toegezien op het uitvoeren van het restrictieve beleid en heeft de provincies gevraagd om per kern een uiterste bebouwingscontour aan te geven. In de visie van het Rijk gaat het hierbij om strak om de kern getrokken bebouwingscontouren.

Vijfde Nota Ruimtelijke ordening

In november 2001 heeft het kabinet zijn standpunt over de ruimtelijke inrichting van Nederland vastgelegd in de Vijfde Nota over de Ruimtelijke ordening, 'Ruimte maken, Ruimte delen'. De nota bevat het nieuwe ruimtelijk beleid tot het jaar 2020 met een doorkijk naar 2030 en zal, na goedkeuring door de Eerste en Tweede Kamer, de Vierde nota vervangen.

Ter versterking van de Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur is een aantal gebieden waarin de verstedelijking wordt gebundeld globaal aangewezen. Doel is om de verhouding tussen gebundelde en verspreide verstedelijking tenminste gelijk te houden. Om grenzen te stellen aan verstedelijking is het instrument van de rode contour geïntroduceerd. Buiten bundelingsgebieden dienen rode contouren overeen te komen met de bestaande bebouwingsgrenzen. Binnen bundelingsgebieden en regionale opvangkernen mogen ruimere contouren worden vastgesteld door de provincie.

In het rijksbeleid wordt de Deltametropool als centraal beleidsconcept gepresenteerd. Doel van de Deltametropool is om te bevorderen dat dit stedelijk gebied als een geheel gaat functioneren en kan concurreren met andere metropolen Europa. Het Groene Hart geldt als kwaliteitskenmerk van de Deltametropool.

Belangrijke taakstellingen zijn het versterken van de water- en de groenstructuur, het versterken van de bestaande netwerken van weg, spoor en water en het versterken van de verstedelijking door intensivering in bestaand bebouwd gebied en bundeling van nieuwe verstedelijking op en aan de Randstadring.

Gouda ligt middenin het nationale stedelijk netwerk Deltametropool en blijft onderdeel van het Groene Hart. Alleen de locatie Westergouwe is tezamen met de overige delen van de Zuidplaspolder aangewezen als bundelingsgebied. Tevens ligt Westergouwe binnen de bebouwingscontour van Gouda. De Zuidplaspolder is aangewezen als opvanglocatie voor glastuinbouw èn verstedelijking.

Nota Mensen Wensen Wonen; wonen in de 21e eeuw

Een centraal thema in de Nota Mensen Wensen Wonen is meer zeggenschap van de burger bij het realiseren van zijn woonwensen. Echter wel binnen maatschappelijke randvoorwaarden en met een betrokken overheid en een beheerste marktwerking. Deze uitgangspunten zijn vertaald naar vijf kernopgaven van het nationale woonbeleid. Relevant voor Gouda zijn:

- Meer keuzevrijheid door zeggenschap.
- Steun voor kwetsbare groepen.
- Wonen en zorg steeds meer gevraagd (onder andere de concentratie van voorzieningen als kinderopvang, scholen en welzijnscentra is van groot belang).
- Kiezen voor stedelijke woonkwaliteit.
- Uitvoering in coproductie.

Startovereenkomst Waterbeleid 21e eeuw *(ondertekend in 2001)*

Op 12 februari 2001 is de 'Startovereenkomst Waterbeleid 21e eeuw' ondertekend door het Rijk, het Interprovinciaal Overleg Orgaan (IPO), de Unie van Waterschappen en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). De filosofie die in deze startovereenkomst centraal staat, houdt in dat problemen niet mogen worden afgewenteld. Ook de Watertoets wordt besproken. Daarnaast wordt in de startovereenkomst ingegaan op de trits 'vasthouden, bergen en afvoeren'. Dit houdt in dat eerst moet worden geprobeerd om water vast te houden. Als vasthouden niet kan, moet bezien en gemotiveerd worden of waterberging mogelijk is, gelet ook op de waterkwaliteit binnen het betreffende studiegebied. Als bergen niet kan, moet worden aangegeven op welke wijze het afvoeren van water naar plaatsen buiten het betreffende studiegebied het beste kan plaatsvinden. De startovereenkomst is in juli 2003 bekrachtigd door de ondertekening van het Nationaal Bestuursakkoord Water door dezelfde partijen.

7.3.2 PROVINCIAAL BELEIDSKADER

(Herzieningen) Streekplan Zuid-Holland Oost

In het streekplan (Streekplan Zuid-Holland Oost 1995, en de partiële herzieningen in 2001 en 2002) is aangegeven dat Gouda in het streekplangebied een duidelijk regionale functie vervult op het gebied van volkshuisvesting, voorzieningen en werkgelegenheid. Handhaving van het voorzieningenniveau is van regionaal belang. Verder wordt in het streekplan geconstateerd dat het van regionaal belang is de werkgelegenheidsfunctie van Gouda als A-kern te benadrukken door onder andere een voldoende aanbod aan bedrijventerrein en vestigingsmogelijkheden voor kantoren.
Voor de oplossing van de woningbouwproblematiek in de Goudse regio stelde Provinciale Staten in 2002 de derde partiële herziening van het streekplan vast. Hierin wordt

voorgesteld de locatie Westergouwe als 'volwaardige woonwijk' te realiseren. Westergouwe zou qua voorzieningenniveau een wijk met tenminste 2.500 woningen moeten worden. Als voorwaarde voor de ontwikkeling van uitleglocaties stelt de provincie de gelijktijdige benutting van binnenstedelijke locaties en realisering van de herstructureringsopgave.

Het Rijk heeft tegen deze partiële streekplanherziening een bedenking ingediend. De Minister van VROM heeft de provincie bij brief van 6 december 2002 meegedeeld vraagtekens te plaatsen bij deze bouwlocatie. Redenen hiervoor zijn de waterhuishoudkundige en financiële aspecten van Westergouwe. Inmiddels heeft demissioniair minister Kamp besloten op dit moment geen aanwijzing te geven. Hij constateerde dat het verzoek aan de provincie om een integraal plan voor de Zuidplas op te stellen nog niet tot resultaten heeft geleid, maar dat de provincie dit nu wel heeft opgepakt. Hij heeft de gemeente Gouda verzocht een (bestemmings)plan voor Westergouwe te maken zodat een beoordeling van met name de waterhuishoudelijke, financiële en verkeersaspecten mogelijk wordt. Op basis van het tegelijkertijd ontwikkelde integrale plan voor de Zuidplaspolder en voornoemde beoordeling zal de minister medio 2004 alsnog een afweging maken voor de locatie Westergouwe.

Ruimte voor wonen

In de Tweede partiële herziening van het streekplan Zuid-Holland Oost van 2001 is de kwantitatieve sturing van het volkshuisvestingsbeleid via zogenoemde woningbouwcontingenten losgelaten. Woningbouw binnen het stedelijk gebied is sindsdien niet meer afhankelijk van het streekplanprogramma. De sturing door middel van bebouwingscontouren is wel gehandhaafd. Deze benadering legt meer nadruk op kwaliteit en op een verantwoord ruimtebeslag. Het doel is aan de vraag naar woonruimte te voldoen zonder het verstedelijkte gebied uit te breiden. Daarbij wordt de gemeenten gevraagd hun visie op de bestaande stad en de bestaande woningvoorraad te geven in een gemeentelijke structuurvisie. De provincie vraagt hierin onder meer aandacht te besteden aan doelgroepenbeleid, zorg en sociale voorzieningen, woonmilieutransformatie en herstructurering. De structuurvisie dient vervolgens als basis voor concrete besluitvorming.

Ruimte voor doelgroepen

In de ruimtelijke structuurvisie zal de gemeente aangeven op welke wijze voorzien gaat worden in de woonruimtebehoefte van groepen, die niet of minder goed in staat zijn daarin op eigen kracht te voorzien. Vanuit sociaal-maatschappelijk perspectief gaat het om jongeren, ouderen, zorgbehoevenden en lagere inkomensgroepen, zoals vluchtelingen, woonwagenbewoners en dak- en thuislozen. Ten aanzien van de ouderen vraagt de provincie expliciet aandacht voor de gevolgen van vergrijzing, extramuralisering en herstructurering van zorginstellingen. Ouderen willen langer zelfstandig blijven wonen en dat kan door zorgverlening in de thuissituatie. Ook kan worden gedacht aan de bouw van de woningen in de buurt van voorzieningen en aan het tot stand brengen van levensloopbestendige wijken. Door het bouwen van de juiste typen woningen kan tevens doorstroming op gang gebracht worden, zodat grote woningen die nu nog door alleenstaande ouderen worden bewoond, beschikbaar komen voor gezinnen.

Nieuwe woonlocaties

In verschillende gemeenten is binnen de bebouwingscontouren nog onbebouwd gebied vrij. Deze nog te ontwikkelen ruimte kan in principe voor woningbouw worden bestemd. Een besluit daartoe moet de gemeente onderbouwen met haar gemeentelijke structuurvisie.

Streekplan Zuid-Holland Oost (12 november 2003 vastgesteld door PS)

De ambitie die centraal staat in het Streekplan is om op het niveau van de Deltametropool tot één samenhangende ruimtelijk-functionele structuur te komen. Hiertoe dienen de landschappelijke kwaliteiten en de mogelijkheden voor verdere ontwikkelingen binnen deelgebieden met elkaar in evenwicht te worden gebracht. Binnen de bebouwingscontouren kan door herstructurering, functiemenging en meervoudig grondgebruik ruimte worden gecreëerd voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen. Indien dit onvoldoende soelaas biedt, zijn in transformatiezones en studiegebieden onder voorwaarden aanvullende mogelijkheden. In de studiegebieden vindt nog studie plaats naar de gewenste ruimtelijke inrichting en ontwikkeling.
Westergouwe wordt aangeduid als 'potentieel stedelijk gebied'. Hierbij is opgemerkt: "Binnen het omgrensde gebied kan binnen de planperiode een begin worden gemaakt met uitbreiding van woningbouw. Bij toetsing van voor dit doel ingediende ontwerpbestemmingsplannen gelden de randvoorwaarden zoals opgenomen in de derde partiële herziening (juni 2002)"

WATER

Vanuit het oogpunt van waterbeheer neemt de Zuidplaspolder in het streekplan een belangrijke positie in. Allereerst dienen de laag gelegen delen van de polder die bij veel neerslag als eerste te maken krijgen met wateroverlast, te worden ingezet voor bergingen. Door gebruik te maken van deze bergingen kan worden voorkomen dat het boezemwatersysteem overbelast raakt.
Daarnaast wordt de Zuidplaspolder aangemerkt als zogeheten "waterparel". Dit zijn gebieden met bestaande bijzondere aquatische waarden en/of de potenties voor bijzondere aquatische waarden. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen dient hiermee rekening te worden gehouden. Meer in het algemeen moet water meer sturend worden voor nieuwe ruimtelijke opgaven.

Beleidsplan Natuur en Landschap (2001)

Het beleid van de provinciale ecologische hoofdstructuur is vastgelegd in het beleidsplan Natuur en Landschap. In het zuidelijke deel van het plangebied voor Westergouwe, langs de Vijfde Tocht, wordt in het kader van de provinciale ecologische hoofdstructuur (PEHS) realisatie van een ecologische verbindingszone Bentwoud – Hollandse IJssel beoogd. Deze zone is aangewezen als 'overige PEHS'. Tot de overige PEHS worden die terreinen gerekend die beleidsmatig of ecologisch op enigerlei wijze een natuurfunctie hebben of mogelijk gaan krijgen, maar die niet tot bestaand of gepland natuurgebied kunnen worden gerekend. Daarnaast wordt de zone langs de Vijfde Tocht aangeduid als 'nog te realiseren landschappelijk-recreatieve verbindingen Randstad Groenstructuur'.

De bescherming van de PEHS is geregeld in de uitwerking van het compensatiebeginsel van de provincie. Deze bescherming gaat uit van het nee-tenzij-principe en geen netto-verlies aan natuurwaarde. De beoogde ecologische verbindingszone langs de Vijfde Tocht is echter niet compensatieplichtig, omdat deze nog niet is gerealiseerd. Desalniettemin mogen nieuwe ontwikkelingen de realisatie van de ecologische verbindingszone echter niet frustreren.

Leefgebieden van Rode Lijstsoorten worden beleidsmatig beschermd door provincie Zuid-Holland. Wanneer verstoring of vernietiging aan de orde is, dient compensatie conform het compensatiebeginsel plaats te vinden.

In het plangebied voor Westergouwe komen enkele Rode Lijstsoorten voor, te weten de grutto, tureluur, kroeskasper en het vetje, zie beschrijving Huidige situatie. Voor deze soorten dient bij verlies van leefgebied compensatie te zijn gewaarborgd.

FIGUUR 7.1
Ecologische zones

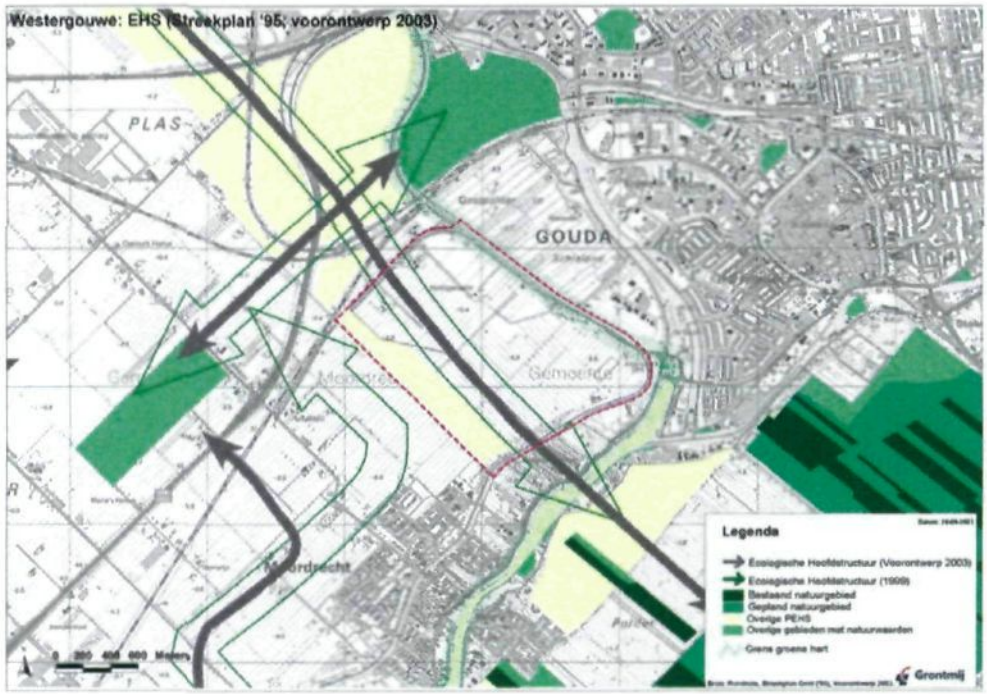

7.3.3 REGIONAAL BELEIDSKADER

Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan de regionale structuurvisie (ISV) voor de Driehoek Rotterdam-Zoetermeer-Gouda. De concept-ISV verschijnt in februari 2004, waarna deze medio 2004 door de raden en staten zal worden vastgesteld.Tevens wordt een Intergemeentelijk Structuurplan (ISP) opgesteld voor de Zuidplaspolder. Deze verschijnt naar verwachting ook medio 2004. De ISV en, indien mogelijk, het ISP worden verwerkt in het MER.

Integrale regiovisie Midden-Holland (2001)

In de regio Midden-Holland is Gouda de enige kern met een verzorgende functie voor de gehele regio. Dit betekent dat deze kern ruimte biedt voor functies als ziekenhuizen, theaters, middelbare scholen, bioscopen en grootschalige winkelfilialen als de Hema, V&D en C&A. Verder worden kernen onderscheiden die een verzorgende functie hebben voor een subregio (zoals Waddinxveen en Nieuwerkerk aan de IJssel). In deze kernen zijn meestal middelbare scholen en een redelijke detailhandelstructuur te vinden. Tot slot zijn er kernen die primair een lokale verzorgende functie hebben, zoals Zevenhuizen-Moerkapelle en Moordrecht. Gelet op de extramuralisering van de zorg (meer zorg aan huis) dienen de zorgvoorzieningen niet te worden geconcentreerd in de kerngemeente, maar juist zoveel mogelijk te worden gespreid over de dorpen en kleinere steden.

7.3.4 GEMEENTELIJK BELEIDSKADER

Vigerend bestemmingsplan

Het bestemmingsplan 'Landelijk gebied Oost, vastgesteld door de gemeenteraad van Moordrecht in 1982, geeft het gebied Westergouwe overwegend de bestemmingen: 'agrarische doeleinden'. Dit bestemmingsplan vervalt wanneer het nieuwe bestemmingsplan Westergouwe wordt vastgesteld.

Stadsvisie 2010

Het beleid beschreven in de Stadsvisie 2010 is gericht op het op wijkniveau uitbouwen en concentreren van voorzieningen op een goed bereikbare plaats in de wijk. Nieuwbouw in Westergouwe biedt een goede mogelijkheid om in te spelen op (sociale) veiligheid, gezondheid en welzijn van wijkbewoners. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar woon-, zorg en welzijnswensen van ouderen, allochtonen en gehandicapten. Verder zullen meer woon-werkeenheden worden gecreëerd. De aard en mate van concentratie van voorzieningen vergt maatwerk: afgestemd op samenstelling en behoeften van de wijkbevolking. Voorzieningen dienen als het ware met de bevolking mee te kunnen groeien en krimpen. Westergouwe dient een volwaardig voorzieningenniveau te krijgen. Het gaat hier om een breed, geclusterd, centraal in de wijk gelegen aanbod van voorzieningen (winkelen, zorg, educatie en sociaal-maatschappelijke functies). Met het oog op voldoende, nabijgelegen mogelijkheden voor sport, spel en ontspanning heeft een gelijktijdige en samenhangende ontwikkeling van Westergouwe en Westerpark de voorkeur. Goede, centraal gelegen voorzieningen zijn van eminent belang voor de leefbaarheid van de regio. Uitgangspunt is de logische allocatie van (en het behoud van) functies binnen de regio. Concentratie ervan in het Goudse stadscentrum bevordert de sociaal-economische structuur van stad en regio.

7.4 *BETROKKENEN*

De belangrijkste betrokken partijen bij de m.e.r.-procedure zijn:

Initiatiefnemer

De initiatiefnemer van het woningbouwproject Westergouwe is het College van B&W van de Gemeente Gouda.

Bevoegd gezag

Het Bevoegd Gezag – de gemeenteraad van Gouda voor het deel binnen de gemeente Gouda en de gemeenteraad van Moordrecht voor het deel binnen de gemeente Moordrecht– neemt het m.e.r.-plichtige besluit: de vaststelling van het bestemmingsplan Westergouwe. In de m.e.r.-procedure functioneert de gemeente Gouda als coördinerend Bevoegd Gezag.

Contactgroep

Voor het m.e.r.-proces is een contactgroep samengesteld. De contactgroep vergadert met de initiatiefnemer. Deze contactgroep bestaat uit een of meerdere leden van de volgende organisaties:

- De gemeente Moordrecht.
- Het Hoogheemraadschap van Schieland.
- De Moordrechtse Milieuvereniging.
- De Zuid-Hollandse Milieufederatie.

Commissie voor de milieueffectrapportage (C-m.e.r.)
De Commissie voor de m.e.r. bestaat uit een aantal onafhankelijke deskundigen afkomstig uit verschillende disciplines. De commissie geeft advies over de richtlijnen aan het bevoegd gezag en toetst het MER op juistheid en volledigheid. Bij het opstellen van het advies voor de richtlijnen en het toetsingsadvies wordt rekening gehouden met de inspraakreacties.

Wettelijke adviseurs
Het Bevoegd Gezag vraagt vooraf aan het opstellen van de richtlijnen advies aan de zogenaamde wettelijke adviseurs. Dit zijn de regionale inspecteur van Ruimtelijke Ordening van het ministerie van VROM en de regionale directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie van het ministerie van LNV.

Insprekers
Belanghebbenden kunnen twee keer inspreken tijdens de m.e.r.-procedure. De eerste keer is na het verschijnen van de startnotitie. De tweede keer is na het verschijnen van het MER.

7.5 BESLUITVORMINGSPROCEDURE

Het MER voor het woningbouwproject Westergouwe zal in twee fases worden gekoppeld aan het Masterplan (fase 1) en het nieuw op te stellen bestemmingsplan (fase 2).
In figuur 7.2 is deze procedure weergegeven.
De nieuwe ontwikkelingen in het studiegebied zullen worden vastgelegd in één gezamenlijk Masterplan en één Bestemmingsplan voor het totale gebied. Een deel van het studiegebied is gelegen in de gemeente Moordrecht (51 ha), het overige deel ligt in de gemeente Gouda (146 ha). Het Masterplan wordt door de gemeente Gouda vastgesteld, het bestemmingsplan wordt zowel door de gemeente Moordrecht als Gouda vastgesteld.

Voor het MER geldt dat de gemeenteraad van Gouda functioneert als coördinerend bevoegd gezag.

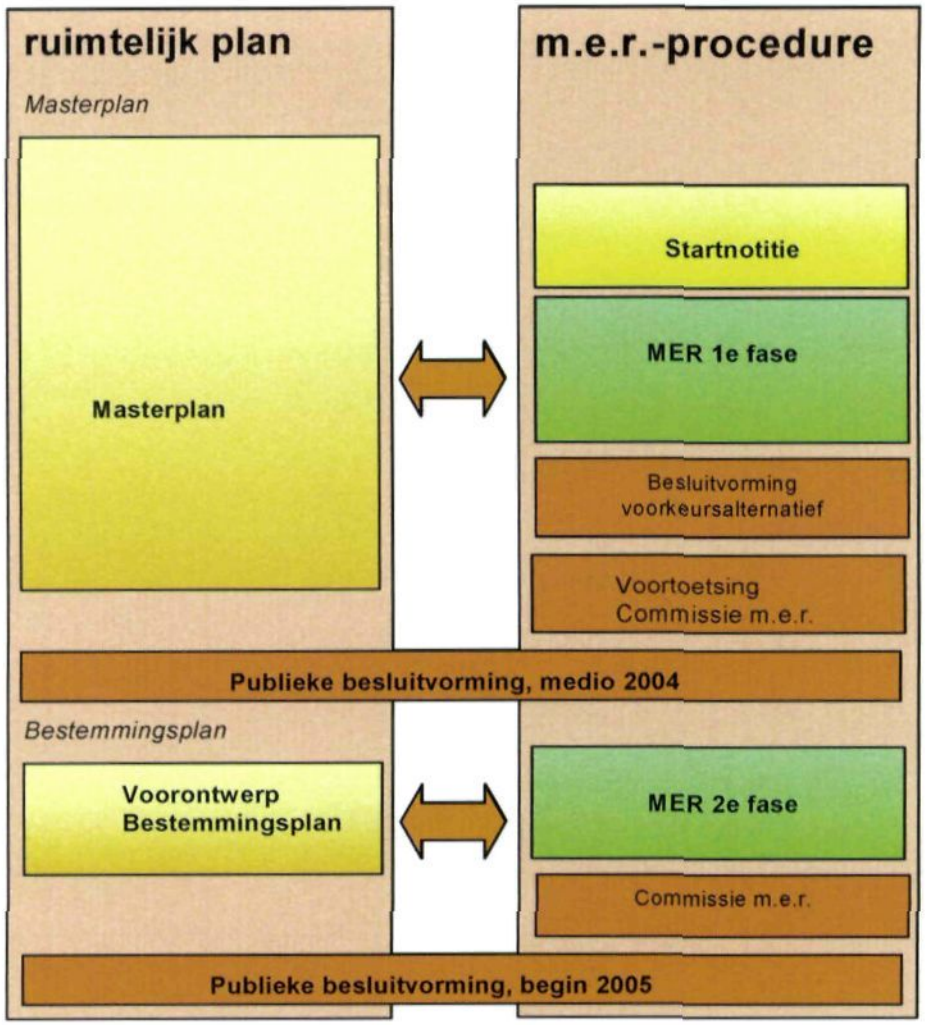

FIGUUR 7.2
De procedure voor de m e r. en het bestemmingsplan

De volgende stappen zijn onderscheiden:

Opstelling en bekendmaking startnotitie
De m.e.r.-procedure gaat officieel van start met de publicatie van deze startnotitie. Met de startnotitie wordt aan belanghebbenden gelegenheid gegeven om invloed uit te oefenen op de te beschouwen onderwerpen in het MER.

Inspraak en advies Commissie m.e.r. (C-m.e.r.)
Naar aanleiding van de startnotitie bestaat de mogelijkheid voor inspraak. De inspraak wordt door het bevoegd gezag, de gemeenteraad van Gouda, georganiseerd. Gedurende vier weken ligt de Startnotitie ter inzage; in deze periode wordt een informatieavond georganiseerd. Op basis van de gegevens uit de startnotitie en de inspraakreacties wordt door de C-m.e.r. het advies voor richtlijnen (waaraan het milieu-effectrapport moet voldoen) opgesteld.

Behalve aan de C-m.e.r. wordt de startnotitie ook toegezonden aan de wettelijke adviseurs. Vaste adviseurs voor de milieueffectrapportage zijn de regionale inspecteur van Ruimtelijke Ordening van het ministerie van VROM en de regionale directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie van het ministerie van LNV.

Richtlijnen
Door de gemeenteraad van Gouda worden, aan de hand van de inspraakreacties en de adviesrichtlijnen van de C-m.e.r., de definitieve richtlijnen opgesteld. De richtlijnen bevatten aanwijzingen ten aanzien van de informatie die het MER moet bevatten en de onderwerpen en aspecten die in het MER moeten worden uitgewerkt.

Opstellen MER en Masterplan
Het MER wordt in twee stappen opgesteld door de gemeente Gouda, waarbij zorgvuldig rekening wordt gehouden met de richtlijnen. Gelijktijdig en in onderlinge afstemming wordt het Masterplan opgesteld. Tezamen met het MER wordt het Masterplan bekend gemaakt.

Inspraak en toetsing door Commissie m.e.r.
Na de publicatie wordt het MER ter inzage gelegd. Hierbij is er opnieuw gelegenheid voor inspraak. Na deze periode wordt het MER getoetst door de Commissie m.e.r., waarbij ook de inspraakreacties worden meegewogen.

Opstellen bestemmingsplan
Vervolgens wordt het Masterplan uitgewerkt tot een (ontwerp)bestemmingsplan. Eventuele milieurelevante keuzes kunnen worden onderzocht in een MER-2e fase. Het bestemmingsplan beslaat het hele studiegebied, waarvan een deel in de gemeente Moordrecht ligt.
Beide documenten, het ontwerp-bestemmingsplan en het MER-2e fase worden bekend gemaakt.

Inspraak en toetsing door Commissie m.e.r.
Na de publicatie wordt het MER ter inzage gelegd. Hierbij is er opnieuw gelegenheid voor inspraak. Na deze periode wordt het MER getoetst door de Commissie m.e.r., waarbij ook de inspraakreacties worden meegewogen.

Vaststelling bestemmingsplan
Het bestemmingsplan wordt door de gemeenteraden van Gouda en Moordrecht vastgesteld. Het bestemmingsplan wordt voor goedkeuring voorgelegd aan Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland.

Beroep
Na goedkeuring door Gedeputeerde Staten bestaat er binnen een termijn van zes weken de mogelijkheid hiertegen beroep aan te tekenen.

Evaluatie
Het MER is voor een deel gebaseerd op aannames. Om te beoordelen of de effectvoorspelling juist is geweest wordt een evaluatieprogramma opgesteld en uitgevoerd. Op basis hiervan kan eventueel nog worden besloten tot het nemen van extra maatregelen om de ongewenste effecten te beperken. In het MER wordt een aanzet gegeven voor de evaluatie.

BIJLAGE 1

Literatuur

Bureau Bosch Slabbers i.s.m. Kraaijvanger-Urbis i.o.v. gemeente Gouda, 2 oktober 2003. *Westergouwe Grondgedachte.*

Gemeente Gouda, 12 november 2003. *Nota van Uitgangspunten Westergouwe.*

Gemeente Gouda, 20 oktober 2003. *Woonvisie Gouda, centrum in de Deltametropool.*

Gemeente Gouda e.a., mei 2003. *Waterplan Gouda.*

Gemeente Gouda, april 2003. *Archeologische basiskaart Gouda.*

Gemeente Gouda, augustus 2000. *Westergouwe, de logische sluitsteen van Gouda.*

Gemeente Gouda, oktober 1990. *Stadsontwikkeling in de '90-er jaren, deelnota 'Grenzen aan de gemeente'.*

Gemeente Gouda, oktober 1989. *Stadsontwikkeling in de '90-er jaren, deelnota Stadsuitbreiding.*

Gemeente Gouda, maart 2000. *Stadsvisie 2010 Gouda met hart en ziel*

Grontmij i.o.v. gemeente Gouda, 13 oktober 2003. *Wonen in Westergouwe, Structuurvisie Bodem, Water en Natuur.*

Grontmij i.o.v. Hoogheemraadschap van Schieland, 30 november 2001. *Water en ruimtelijke ordening in Schieland, waterbeheer in de 21e eeuw binnen het beheersgebied van Schieland.*

IWACO, i.o.v. DLG Zuid-Holland, 23 mei 2000. *Ecologische inventarisatie Zoetermeer-Zuidplas, Eindrapport*, rapportnummer 41088a0.

Provincie Zuid-Holland, 12 november 2003. *Streekplan Zuid-Holland Oost.*

Provincie Zuid-Holland, februari 2003. *Ontwerp Deelstroomgebiedvisie in het werkgebied Midden-Holland.*

Provincie Zuid-Holland, 13 december 2001. *Het Groen-Blauwe Casco Zoetermeer-Zuidplas, advies over de groen-blauwe structuur in het transformatiegebied.*

Provincie Zuid-Holland, januari 2003. *Cultuurhistorische Hoofdstrucuur Zuid-Holland, regio Krimpenerwaard en Gouwestreek, kaartrapportage.*

Universiteit Twente i.o.v. gemeente Gouda, november 1992. *Gouda: bouwen of barsten? Uitbreiding gemeente Gouda, noodzaak en (on)mogelijkheden.*

BIJLAGE 2 Begrippenlijst

Begrippen	
Autonome ontwikkeling	Op zichzelf staande ontwikkeling, die optreedt zonder dat één van de varianten wordt uitgevoerd.
Bevoegd gezag	De overheidsinstantie die bevoegd is het m.e.r.-plichtige besluit te nemen en die de m.e.r.-procedure organiseert. In dit project de gemeenteraad van de gemeente Gouda.
Commissie m.e.r.	Onafhankelijke commissie die het bevoegd gezag adviseert over de richtlijnen voor de inhoud van het MER en de kwaliteit van het MER.
Compenserende maatregel	Maatregel waarbij in ruil voor het aanbrengen van milieuschade op de ene plaats vervangende waarden elders worden gecreëerd.
Contour	Een lijn getrokken door een aantal punten van gelijke (geluid)belasting. Door contouren te berekenen, is het mogelijk het gebied vast te stellen dat een bepaalde (geluid)belasting ondervindt.
Cumulatieve gevolgen	Verschillende vormen van verontreiniging en aantasting van het milieu, waarbij de gevolgen van elke vorm afzonderlijk niet ernstig behoeven te zijn, maar van de verschillende vormen tezamen wel.
Geluidhinder	Gevaar, schade of hinder als gevolg van geluid.
Geluidbelasting in dB(A)	De geluidsbelasting (B_A) is de etmaalwaarde van het equivalente geluidsniveau op een bepaalde plaats afkomstig van bepaalde geluidsbronnen.
Ingreep	Afzonderlijke milieubeïnvloeding die teweeggebracht kan worden door een (m.e.r.-plichtige) activiteit.
Initiatiefnemer	Diegene(n) die de m.e.r.-plichtige activiteit wil ondernemen, in dit geval de gemeente Gouda.
Landschap	De waarneembare ruimtelijke verschijningsvorm van het aardoppervlak, die wordt bepaald door de onderlinge samenhang en wederzijdse beïnvloeding van de factoren reliëf, bodem, water, klimaat, flora en fauna alsmede de wisselwerking met de mens.
Meest milieuvriendelijk variant	Variant waarbij de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu zijn toegepast.
m.e.r.	Milieu-effectrapportage (de procedure).
MER	Milieu-effectrapport; openbaar rapport waarin van de voorgenomen activiteit en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen varianten de te verwachten gevolgen op het milieu in hun onderlinge samenhang worden beschreven op systematische en zo objectief mogelijke wijze. Het wordt opgesteld ten behoeve van een of meer besluiten die over de betreffende activiteit genomen moeten worden.
Mitigerende maatregel	Maatregel om de nadelige gevolgen van de voorgenomen activiteit voor het milieu te voorkomen of te beperken.
Nulvariant	Bij deze variant wordt uitgegaan van de bestaande situatie en de autonome ontwikkeling. Deze variant dient als referentiekader voor de effectbeschrijvingen van alle varianten.
Permanente effecten	Effecten van de ingreep, die optreden zolang het voorgenomen variant aanwezig is.
Referentie	Vergelijking(smaatstaf).
Studiegebied	Gebied waar relevante effecten op kunnen treden veroorzaakt door de ingreep.
Tijdelijke effecten	Het begrip wordt in dit verband gebruikt voor effecten die optreden bij de aanleg van de voorgenomen activiteit.
Variant	Eén van de mogelijke oplossingen voor realisatie van de woningbouwlocatie Westergouwe.